

Kiezen voor een basisschool

De keuze voor bereikbaarheid, richting of kwaliteit van het onderwijs.

Scriptie minor Schoolconcepten
Leeuwarden, juli 2013

Nathalie Bevers
Relatienummer: 57998
Begeleider: A. Zijlstra

Voorwoord

Op dit moment leest u mijn onderzoeksverslag 'kiezen voor een basisschool', waaraan ik de afgelopen maanden heb gewerkt. Deze scriptie is geschreven om inzicht te krijgen welke factoren belangrijk zijn voor ouders, bij het maken van een keuze voor een basisschool. De scriptie en het bijbehorende onderzoek zijn tot stand gekomen binnen de minor schoolconcepten.

In dit onderzoeksverslag wordt zowel het theorieonderzoek als het praktijkonderzoek beschreven betreffende het onderwerp de basisschoolkeuze.

Graag wil ik mevr. A. Zijlstra bedanken voor de begeleiding tijdens het onderzoek. Daarnaast wil ik graag mevr. T. van Houten, mevr. T. Visser en dhr. R. Zweers bedanken voor de mogelijkheid het onderzoek op de drie scholen van Noventa uit te voeren.

Nathalie Bevers
Juli 2013

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1 Schoolkeuzevrijheid in Nederland	5
Hoofdstuk 2 Keuze basisonderwijs in Nederland	7
2.1 Openbaar basisonderwijs	7
2.2 Bijzonder basisonderwijs	7
2.2.1 Protestants-christelijke scholen	7
2.2.2 Rooms-katholieke scholen	8
2.2.3 Islamitische scholen	8
2.2.4 Hindoe scholen	9
2.3 Algemeen bijzonder onderwijs	9
2.3.1 Montessori-onderwijs	10
2.3.2 Daltononderwijs	10
2.3.3 Jenaplanonderwijs	11
2.3.4 Vrij schoolonderwijs	12
2.3.5 Freinetonderwijs	13
2.4 Onderwijsstromingen	14
2.4.1 Ontwikkelingsgericht	14
2.4.2 Ervaringsgericht	14
2.5 B3-scholen	15
2.6 Samenvatting	16
Hoofdstuk 3 Oriëntatie op het basisonderwijs	17
3.1 Marketing in het primair onderwijs	17
3.2 Informatie van de school	17
3.2.1 Schoolgids	17
3.2.2 Open dagen	18
3.2.3 Website van de school	18
3.3 Informatie van de overheid	19
3.3.1 Gids 'Basisonderwijs 2012-2013'	19
3.3.2 Onderwijsinspectie	20
3.4 Samenvatting	20
Hoofdstuk 4 Een basisschool kiezen	21
4.1 Drie-factorenmodel	21
4.2 Onderzoek Hoppenbrouwers	21
4.3 Onderzoek Sociaal Cultureel Planbureau	22
4.4 Uit onderzoek blijkt...	23
4.5 Verantwoording gekozen factoren	24
4.6 Samenvatting	25
Hoofdstuk 5 Conclusie theorie	27
5.1 Onderzoeksvragen	27
5.2 Terug naar de hoofdvraag	28
Hoofdstuk 6 Beschrijving praktijksituatie	30
6.1 School 1	30
6.1.1 Samenwerkingsschool	30

6.2	School 2	30
6.3	School 3	31
6.4	Samenvatting	31
Hoofdstuk 7	Beschrijving onderzoek	33
7.1	Probleemstelling	33
7.2	Onderzoeksvragen	33
7.3	Beschrijvend onderzoek	34
7.4	Variabelen	34
7.5	Keuze observatie/interview	34
7.6	Populatie en steekproef	35
7.7	Testfase	35
7.8	Meetniveaus	35
7.9	Respons	36
7.10	Validiteit	36
7.11	Betrouwbaarheid	36
Hoofdstuk 8	Praktijkonderzoek	38
8.1	Enquête	38
	8.1.1 Vragen en antwoorden	38
	8.1.2 Na het afnemen van de enquête	38
8.2	Onderzoekresultaten	39
8.3	Resultaten per school	46
	8.3.1 Respons	46
	8.3.2 Oriëntatie	46
	8.3.3 Keuze voor de basisschool	47
Hoofdstuk 9	Eenbasisschoolkiezen.nl	50
9.1	Home	50
9.2	Basisscholen Nederland	51
9.3	Oriëntatie	53
9.4	Basisschool zoeken	53
9.5	Aanvullingen op de website	55
Hoofdstuk 10	Conclusie en aanbevelingen	50
10.1	Onderzoeksvragen	50
10.2	Belangrijke factoren bij de basisschoolkeuze	52
10.3	Aanbevelingen	53
Literatuurlijst		54
Bijlagen		56
Bijlage 1	Tabel uit onderzoek Hoppenbrouwers	57
Bijlage 2	Overzicht factoren hoofdstuk 4	58
Bijlage 3	Enquête	59
Bijlage 4	Overzicht gemiddelde waardering	62
Bijlage 5	Overzicht gemiddelde waardering per school	63
Bijlage 6	Terugkoppeling resultaten school 1	64
Bijlage 7	Terugkoppeling resultaten school 2	66
Bijlage 8	Terugkoppeling resultaten school 3	69

Inleiding

Totdat een kind naar de basisschool gaat, zijn normaal gesproken de ouders de voornaamste volwassenen in het leven van een kind. Op de school vindt een belangrijke overgang plaats naar de buitenwereld en, voor een gedeelte van de dag, 'uit het zicht zijn' van de ouders. Ouders zullen het liefst een school voor hun kind uitkiezen, die aansluit bij eigen denkbeelden over opvoeding en onderwijs, zodat er een continuering is van de ondersteuning die zij zelf bieden. Zo zullen ouders met moderne opvattingen over opvoeden en onderwijs, hun kind niet graag naar een traditionele basisschool sturen. De vrijheid van schoolkeuze geeft de mogelijkheid een school te kiezen die aansluit bij de visie van ouders.

Ouders in Nederland hebben de keuze tussen verschillende soorten onderwijs voor hun kinderen. De kenmerken van een bepaald soort onderwijs en de eigenschappen van een school kunnen invloed hebben op deze uiteindelijke keuze voor een basisschool. Maar welke factoren zijn dit? Met betrekking tot dit onderwerp hoop ik in deze scriptie de volgende onderzoeksvraag te beantwoorden: 'Welke factoren zijn belangrijk geweest voor de keuze voor één van drie protestants-christelijke basisscholen in de gemeente Achtkarspelen voor de ouders van de ingestroomde kinderen van groep 1 in 2012-2013?'

Om deze vraag te beantwoorden, worden er eerst in de theorie verschillende onderwerpen van de basisschoolkeuze beschreven, zoals uit welk onderwijs ouders in Nederland kunnen kiezen en waar ze informatie zoeken voor het maken van een keuze. De hoofdstukken 1 t/m 4 bevatten deze informatie en staan in deze scriptie voor het theoretische gedeelte: de informatie die nodig is om een onderzoek op te zetten om gegevens in de praktijk te verzamelen.

Het eerste hoofdstuk van de scriptie gaat over het ontstaan van de vrijheid van onderwijs te lezen. In hoofdstuk 2 worden de soorten onderwijs beschreven waar ouders in Nederland uit kunnen kiezen. De manieren waarop er informatie kan worden gezocht over de basisscholen (in de omgeving), worden in hoofdstuk 3 besproken. In het vierde hoofdstuk gaat het om het beschrijven en verzamelen van factoren uit onderzoeken die zijn gedaan over het onderwerp de basisschoolkeuze. In hoofdstuk 5 is de conclusie beschreven van dit theoretische gedeelte.

De hoofdstukken 6 t/m 8 gaan over het praktische gedeelte van deze scriptie. In hoofdstuk 6 wordt de praktijksituatie beschreven. Dat wil zeggen dat er informatie is gezocht over de omgeving en de drie basisscholen waarop het onderzoek wordt uitgevoerd. In hoofdstuk 7 wordt de opzet van het onderzoek verantwoord. Hierin worden onder andere de probleemstelling en onderzoeksvragen besproken. In het achtste hoofdstuk zijn alle resultaten uit het praktijkonderzoek beschreven. De gevonden resultaten van het theoretische en praktische gedeelte zijn verwerkt in een productopzet, namelijk een website. Hierover is meer te lezen in hoofdstuk 9.

In hoofdstuk 10 is de conclusie beschreven van het praktische gedeelte van de scriptie. Hierin wordt onder andere antwoord gegeven op de onderzoeksvraag.

Hoofdstuk 1   Vrijheid van onderwijs

Voor 1800 stond het geloof centraal in de inrichting van het onderwijs. Eerst was dat het katholieke geloof, maar met de reformatie in de zestiende eeuw veranderde de godsdienstige kleur van veel scholen. Vooral in het noorden van Nederland mochten er vanaf toen alleen nog leerkrachten die gereformeerd waren, lesgeven. Het doel was het overbrengen van het gereformeerde geloof, met in het onderwijs bijvoorbeeld veel aandacht voor leesonderwijs, zodat iedereen de bijbel kan lezen. Katholieke scholen waren in de noordelijke gewesten verboden en bestonden in het geheim.

Rond 1800 wordt het onderwijs gecentraliseerd; de staat werd verantwoordelijk voor het onderwijs en er kwamen onderwijswetten. Alleen de staat kon toestemming geven voor het oprichten van een basisschool, met als gevolg het ontstaan van de openbare basisscholen. Deze scholen werden door de staat bekostigd en gecontroleerd of de scholen de regelingen uit de onderwijswet hanteerden. Op de openbare scholen mocht geen godsdienstonderwijs worden gegeven, maar kinderen kregen maatschappelijke en christelijke deugden mee. Daarnaast waren er wel bijzondere scholen, maar deze werden niet door de staat financieel onderhouden.

In 1848 werd de vrijheid van onderwijs wettelijk vastgelegd; iedereen mocht een school beginnen, maar alleen de openbare scholen ontvingen geld van de overheid. Als ouders kozen voor het bijzonder onderwijs, moesten zij daarvoor betalen. In tegenstelling tot het openbaar onderwijs, dat is altijd gratis geweest. Pas in 1920 werd het bijzonder onderwijs financieel gelijkgesteld aan het openbaar onderwijs. Dit wet vastgelegd in de Wet op het lager onderwijs.

Vrijheid van onderwijs is geregeld in artikel 23 van de Grondwet. Iedereen mag een school oprichten die past bij de eigen religieuze, levensbeschouwelijke of onderwijskundige overtuiging. Scholen moeten wel aan bepaalde voorwaarden voldoen. Zowel het openbaar onderwijs als het bijzonder onderwijs ontvangt geld van de overheid.¹

Discussie over vrijheid van onderwijs

Door de wet vrijheid van onderwijs mogen burgers een school stichten op basis van hun levensvisie. De school moet wel aansluiten bij een van de gangbare levensbeschouwingen, zoals katholiek of islamitisch. Als de basisschool voldoet aan eisen zoals bevoegde docenten en een jaarplan, krijgt de school evenveel geld als het openbaar onderwijs. De huidige inrichting van het onderwijs is geen afspiegeling meer van de gesecculariseerde bevolking. De meeste Nederlanders zijn namelijk geen lid van een kerkgenootschap. Toch waren in 2010 nog 29,8 procent van de basisscholen rooms-katholiek, 25,6 procent protestants-christelijk en waren 6,3 procent van de basisscholen algemeen bijzondere scholen, zoals montessori- en jenaplanscholen; 32,2 procent was openbaar.^{2 3}

---

¹ M. van Eijkeren (2004) blz. 29

² <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/5288/Onderwijs/article/detail/3236384/2012/04/05/Breng-vrijheid-van-onderwijs-bij-de-tijd.dhtml>

³ Volgens de cijfers van het CBS waren in het schooljaar 2011-2012 32,6 procent van de basisscholen in Nederland openbaar, 30,0 procent protestants-christelijk en 30,1 procent katholiek.

Dankzij de gelijkstelling van het bijzonder en het openbaar onderwijs is het ook mogelijk om islamitische scholen te stichten. Niet iedereen vindt dit positief, omdat dit de integratie zou tegenwerken en achterstandsscholen zou creëren.⁴ Daarnaast kan de vraag worden gesteld of de vrijheid van onderwijs niet in strijd is met andere waarden in onze samenleving. Door vrijheid van onderwijs krijgen niet-openbare scholen de mogelijk hun eigen normen en waarden uitdragen, gevolg hiervan is dat er scholen zijn waar bijvoorbeeld homoseksuele leerkrachten geweerd worden. Hierdoor is het mogelijk dat de kinderen een eenzijdig wereldbeeld voorgeschoteld krijgen. De mening van sommige is dat met name islamitische scholen te veel vrijheid hebben om een afwijkend normenstelsel in de Nederlandse maatschappij te onderwijzen.

Ook bestaat er de discussie over de toelating van leerlingen binnen het openbaar- en bijzonder onderwijs. Het openbaar onderwijs garandeert de toegankelijkheid voor alle leerlingen, zonder onderscheid naar godsdienst of levensbeschouwing. Openbare scholen mogen dus geen leerlingen weigeren. Het bijzonder onderwijs mag aan ouders van leerlingen vragen aan te sluiten bij de grondslag en de richting van de school. De vrijheid voor bijzondere scholen om leerlingen te weigeren, is hierdoor veel groter. De vraag is of de vrijheid van onderwijs in dit geval niet te veel rechten geeft aan bijzondere scholen.⁵

---

⁴ Van Eijkeren (2004) blz. 29

⁵ <http://www.denederlandsegrondwet.nl/9353000/1/j9vvihlf299q0sr/vi9fk3zv7nq4>

Hoofdstuk 2   Keuze basisonderwijs in Nederland

De vrije schoolkeuze is een fundamenteel kenmerk van het Nederlandse onderwijssysteem. In tegenstelling tot veel andere landen, wordt de schoolkeuze in Nederland niet of nauwelijks gehinderd door schooldistricten of andere beperkingen. Ouders hebben daardoor de mogelijkheid een school te kiezen die past bij hun opvattingen en ideeën over onderwijs.⁶ In Nederland zijn er verschillende soorten onderwijs waar ouders uit kunnen kiezen.

2.1   Openbaar onderwijs

Openbare basisscholen werken niet vanuit een bepaalde godsdienst of levensovertuiging. Deze scholen staan open voor alle kinderen, ook voor kinderen met verschillende godsdiensten en levensbeschouwingen. Volgens de voorlopige cijfers van het CBS waren er in Nederland in 2011-2012 2222 openbare basisscholen. Openbare scholen worden door de overheid bestuurd.⁷

2.2   Bijzonder basisonderwijs

Op een bijzondere basisschool krijgt een kind les vanuit een godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging. Deze scholen worden bestuurd door een vereniging of stichting. Binnen het bijzonder onderwijs maakt men ook wel een splitsing in het zogenoemde 'confessioneel' bijzonder onderwijs (scholen met een religieuze grondslag) en 'algemeen' bijzonder onderwijs (bijvoorbeeld Vrije scholen en Montessorischolen).⁸

Het confessioneel bijzonder onderwijs kent verschillende christelijke richtingen (rooms-katholiek, protestants-christelijk, reformatisch, gereformeerd-vrijgemaakt). Daarnaast zijn er de joodse scholen en zijn er islamitische- en hindoestaanse scholen. Volgens de voorlopige cijfers over 2011-2012 van het CBS zijn er 2041 protestants-christelijk scholen en 2049 rooms-katholieke scholen.⁹

2.2.1   Protestants-christelijke scholen

In 1968 ontstond, uit een fusie van acht christelijke verenigingen en bonden, de Vereniging Besturenraad Protestants-Christelijke Onderwijs. Nog steeds verenigt deze organisatie, de christelijke onderwijsinstellingen in Nederland.¹⁰

De christelijke traditie is voor christelijke basisscholen de bron van waaruit zij zich inzetten voor goed onderwijs. Op welke manier hier invulling aan wordt gegeven verschilt weer per school. Naar de verschillende manieren waarop vorm wordt gegeven aan de identiteit van een basisschool, is onderzoek gedaan, in opdracht van de Besturenraad. In dit onderzoek worden drie schooltypen onderscheiden:

---

⁶ L. Herweijer & R. Vogels (2004) blz. 76

⁷ <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication>

⁸ <http://www.lobo.nl/openbaar-onderwijs-en-bijzonder-onderwijs>

⁹ <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication>

¹⁰ <http://www.besturenraad.nl/content/historie>

- Traditiescholen: deze basisscholen willen leerlingen in aanraking brengen met het evangelie van Jezus Christus. Op de scholen is ook veel aandacht voor godsdienstige vorming.
- Diversiteitscholen: deze basisscholen willen leerlingen voorbereiden op de multiculturele samenleving en ze de vaardigheden overdragen die daarbij nodig zijn. Leerlingen maken kennis met het christelijk geloof, omdat er belangrijke waarden in onze samenleving uit zijn ontstaan. Daarnaast is er veel ruimte voor ontmoeting van diverse levensbeschouwingen die allemaal als gelijkwaardig worden gezien.
- Zingevingsscholen: ook wel vormingsgerichtescholen genoemd, zijn scholen waarbij vorming centraal staat. De persoonlijke ontplooiing van het kind is belangrijk, ook bij levensbeschouwelijke vorming. De christelijke waarden geven daarbij in eerste plaats invulling van zingeving.

Uit het onderzoek blijkt dat in Nederland de protestants-christelijke basisscholen zich het meeste herkennen in de zingevingsschool (49%). Voor 41% geldt dit voor de traditieschool en 10% voor de diversiteitschool.¹¹

2.2.2 Rooms-katholieke scholen

Op rooms-katholieke scholen wordt er onderwijs gegeven vanuit de katholieke visie op onderwijs. Maar net zoals er binnen de rooms-katholieke kerk veel stromingen te onderscheiden zijn, zo is dat ook in het onderwijs. De verschillen in de vormen van onderwijs, hebben vaak te maken met de verschillen in spirituele richting van de kloosterordes, waarin het katholieke onderwijs is gevormd.

Vanaf de tijd van de eerste kloosterscholen werd katholiek onderwijs verzorgd en verder uitgewerkt door allerlei verschillende kloosterordes. Binnen deze ordes hebben veel mensen, vaak vanuit de overtuiging 'geroepen zijn' om onderwijs te geven, gewerkt aan de scholing van jonge mensen. Voor veel mensen is zorg voor de jeugd, hun welzijn en hun onderwijs een christelijke, en specifiek katholieke invulling van hun leven in dienst van Christus en zijn kerk.¹²

2.2.3 Islamitische scholen

Sinds het ontstaan, 25 jaar geleden, kennen we in Nederland ook basisscholen op islamitische grondslag. Op dit moment zijn er in Nederland 44 islamitische basisscholen.¹³ Deze scholen verschillen in de identiteit van elkaar. Er zijn islamitische basisscholen die alleen islamitische kinderen toelaten, maar er zijn ook scholen die open staan voor niet-islamitische kinderen. Sommige scholen zien liever alleen kinderen vanuit een bepaalde islamitische richting, andere scholen laten kinderen vanuit alle islamitische richtingen toe. Ook in de groepsindeling zijn er verschillen; op sommige scholen worden jongens en meisjes zoveel mogelijk gemengd bij activiteiten zoals de gym- en zwemlessen, maar ook bij groepsopdrachten. Op andere scholen worden jongens en meisjes zoveel mogelijk gescheiden bij deze activiteiten.

¹¹ <http://www.besturenraad.nl/content/christelijke-scholen-nederland>

¹² M. Hoffenkamp (2011) blz. 11

¹³ <http://www.deisbo.nl>

Het islamitisch basisonderwijs kenmerkt zich in grote lijnen door een aantal zaken. Het basisonderwijs is opgezet vanuit een bepaalde islamitische visie op de werkelijkheid en het schoolbestuur heeft vooral islamitische bestuursleden. Dit bestuur en het gehele schoolteam staan respectvol tegenover de islam, echter door een tekort aan islamitische leerkracht zijn er grotendeels niet-islamitische leerkrachten. Om de teamleden van een school te voorzien van de achtergronden van de islam, is er aan veel scholen een islamitische geestelijke verbonden.

Kinderen op een islamitische school krijgen een islamitische opvoeding, dat wil zeggen dat regels en afspraken op de basisscholen gebaseerd zijn op Koran en Soenna (bronnen van het islamitisch recht). In dit onderwijs is er een uitvoerige kennisoverdracht over de islam naar de leerlingen, waarin allerlei basisprincipes geleerd worden in de theorie en in de praktijk. Uiteraard worden daarnaast de islamitische feestdagen gevierd, zoals het Suikerfeest.¹⁴

2.2.4 Hindoe scholen

In 1988 werd uit onvrede over het bestaande basisonderwijs in Nederland, de eerste hindoeschool door ouders opgericht. Op dit moment zijn er 6 hindoebasisscholen in Nederland en in 2010 volgden ongeveer 1600 kinderen onderwijs op deze scholen.¹⁵ De meeste kinderen op de scholen hebben een Hindoestaanse achtergrond, maar de scholen staat open voor kinderen met alle culturele en/of etnische achtergronden. Het bijzondere karakter van een hindoeschool zie je terug in het godsdienstonderwijs en het onderwijzen van de Indische taal het Hindi. Daarnaast wordt het onderwijs tot uitdrukking gebracht in de inrichting in en om de school.¹⁶ In het hindoeistaans onderwijs worden dezelfde kerndoelen als het reguliere basisonderwijs in Nederland gehanteerd, met als belangrijk verschil dat er les wordt gegeven vanuit een hindoe-levenshouding. Naast de reguliere feestdagen, zoals Sinterklaas en Kerst, worden de belangrijke feestdagen binnen het Hindoeïsme gevierd, zoals Divali, het lichtjesfeest. De kinderen krijgen uitleg over de achtergronden van deze vieringen en geven op eigen niveau invulling aan deze dagen.

De meeste hindoescholen in Nederland kennen een onderbouw (groep 1 t/m 4) en een bovenbouw (groep 5 t/m 8). In de klas, tijdens de (godsdienst)lessen, maar ook in de pauze, wordt er Nederlands gesproken. Ook tijdens de Hindilessen is de instructietaal Nederlands. Per leerjaar is leerstof materiaal ontwikkeld, waarin kinderen op een interessante en leerzame manier kennismaken met de Hindoefilosofie. Een andere manier om inzicht te verkrijgen binnen de Hindoefilosofie is het beoefenen van yoga. Op de deze basisscholen wordt yoga dan ook facultatief aangeboden aan de kinderen.¹⁷

2.3 Algemeen bijzonder onderwijs

Algemeen bijzondere scholen geven onderwijs vanuit bepaalde opvoedkundige uitgangspunten. Zo'n school kan openbaar zijn of een religieuze grondslag hebben. Dit soort onderwijs wordt ook wel vernieuwingsonderwijs genoemd. Het vernieuwingsonderwijs is ontstaan uit een reactie op het

---

¹⁴ <http://www.deisbo.nl/wp-content/uploads/2010/03/islamitischonderwijsinnederland.pdf>

¹⁵ <http://www.migrantenstudies.nl/wp-content/uploads/MS-2010-NR1-P21-40.pdf>

¹⁶ De kwaliteit van hindoescholen (2008) blz. 42

¹⁷ <http://www.shon.nl/cgi-oic/pagedb.exe/show?no=1&fromno=839>

klassikale, eenvormige onderwijs dat er was na de invoering van de leerplicht. Dit onderwijs paste niet bij alle kinderen en mensen ontwikkelden ideeën om het onderwijs anders aan te pakken. De ideeën van deze onderwijshervormers zie je nog steeds terug in onze maatschappij en het basisonderwijs van nu.¹⁸

2.3.1 Montessori onderwijs

Het onderwijs dat gegeven wordt op de montessoribasisscholen komt voort uit de ideeën van de Italiaanse arts Maria Montessori (1870-1952). Haar methode wordt meestal samengevat in de uitspraak: 'Help mij het zelf te doen'. Uitgangspunt is dat een kind een natuurlijke, noodzakelijke drang tot zelfontplooiing heeft. Elk kind is uniek en ontwikkelt zich op zijn eigen manier en eigen tempo. Opvoeding en onderwijs moeten inspelen op de behoeften van een kind op dat moment door de juiste omgeving en materialen te bieden. Maria Montessori wilde de kinderen vrijheid geven omdat ze ervan overtuigd was dat kinderen zichzelf het best konden ontwikkelen als ze maar in een voorbereide omgeving werden opgevoed, door adequaat opgeleide begeleiders in een groep met verticale leeftijdsstructuur. De scholenlijst van de Nederlandse Montessori Vereniging bevat de adressen van zo'n 160 door de NMV erkende montessorischolen voor basisonderwijs.¹⁹

| In de praktijk

Een kind heeft een omgeving nodig waarin het de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen. In het montessorionderwijs wordt dit de voorbereide omgeving genoemd. In deze omgeving kan het kind zich op zijn eigen manier ontwikkelen en ervaringen opdoen die aansluiten bij zijn behoeften. De voorbereide omgeving is een omgeving die elementen bevat die het kind helpen verder te komen. Onder andere het inrichten van zo'n omgeving leert een leerkracht tijdens zijn opleiding voor het behalen van het montessori-diploma. Elke leerkracht op een montessorischool moet, naast het diploma voor leraar basisonderwijs, in het bezit zijn van het montessori-diploma.

De leermaterialen die de kinderen zelfstandig kunnen gebruiken zijn speciaal ontwikkeld voor het montessorionderwijs. Vrijheid staat centraal bij het gebruik van de leermaterialen. Kinderen mogen zelf een keuze maken uit de leermaterialen en daarmee zo lang werken als ze willen. Een ander kenmerk dat je terug ziet op de montessorischolen is de verticale groepsstructuur. Kinderen van 4 tot 6 jaar zitten in de onderbouw van de basisschool; van 6 tot 9 jaar in de middenbouw en van 9 tot 12 jaar in de bovenbouw. Kinderen worden op deze manier in groepen geplaatst om een proces van continu leren en ontwikkelen mogelijk te maken en ter bevordering van de sociale ontwikkeling.²⁰

2.3.2 Daltononderwijs

Inmiddels is het 118 jaar geleden dat Helen Parkhurst (1886-1973) in Amerika begon te experimenteren met een nieuwe vorm van onderwijs. Het onderwijs dat op de ideeën van Amerikaanse lerares Helen Parkhurst is gebaseerd, is genoemd naar de plaats waar ze haar school stichtte: Dalton. Parkhurst heeft geen schoolsysteem of methode bedacht en daarom verschillende

---

¹⁸ Van Eijkeren (2004) blz. 40

¹⁹ <http://www.montessori.nl/48/basisonderwijs.html>

²⁰ <http://www.montessori.nl/48/basisonderwijs.html>

Daltonscholen in de praktijk sterk van elkaar. Scholen bepalen zelf hoe ze de ideeën Parkhurst vormgeven.²¹ Op dit moment zijn er volgens dalton.nl 275 daltonscholen (basisonderwijs) in Nederland.²² De drie uitgangspunten waar vanuit gewerkt wordt in het Daltononderwijs zijn:

- Vrijheid in gebondenheid
- Zelfstandigheid
- Samenwerking

| In de praktijk

Op een Daltonschoon leren kinderen door het zelfstandig opdoen van kennis en ervaring. Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken, eigen wegen te vinden. Vrijheid betekent in het Daltononderwijs: 'kunnen omgaan met verantwoordelijkheid' (dalton.nl). De leraar en leerling maken afspraken over de leerstof. De leerling maakt zelf keuze in de materialen en de tijd die het nodig heeft en legt achter verantwoording af aan de leerkracht.

Het Daltononderwijs wil kinderen vormen tot volwassenen die zelfstandig kunnen denken en handelen. Om dit te bereiken leren kinderen hoe je informatie verzamelt, hoe je zaken op waarde kunt schatten en hoe je keuzes maakt. Daarin zal ieder kind verschillen, daarom wordt er in het Daltononderwijs meer individuele benadering gewerkt en krijgt zelfstandig werken veel aandacht in het onderwijsprogramma. Dit zie je onder andere terug in de keuzevrijheid die leerlingen hebben gedurende een deel van de dag en het zelf bijhouden van de leer- activiteiten en resultaten.

Naast zelfstandigheid wordt er ook veel aandacht besteed aan de samenwerking tussen kinderen. Er wordt vanuit gegaan dat je moet leren samenwerken om later als volwassene te kunnen deelnemen aan de samenleving. De kinderen zitten vanaf groep 3 in jaargroepen, maar werken daarnaast ook in niveaugroepen en gemende groepen.²³

2.3.3 Jenaplanonderwijs

In Nederland zijn er 201 jenaplanbasisscholen aangesloten bij de Nederlandse Jenaplanvereniging.²⁴ Peter Petersen (1884-1952) is de grondlegger van de jenaplanschool. Petersen wordt in 1923 hoogleraar in de opvoedkunde, in de stad Jena en werkt daar in de praktijk aan zijn ideeën over onderwijsvernieuwing. In het jenaplanonderwijs staan de volgende uitgangspunten centraal:

- Ontplooiing van de totale persoonlijkheid van het kind;
- Sociale vorming;
- Betrokkenheid bij zowel de directe omgeving als de omgeving daar omheen
- Leren omgaan met vrijheid en verantwoordelijkheid
- Ontwikkelen van zelfstandigheid, een kritische blik en openheid

---

²¹ Van Eijkeren (2005) blz. 43

²² http://www.dalton.nl/html/ouders/page_2.php

²³ http://www.dalton.nl/html/ouders/page_1.php

²⁴ <http://www.jenaplan.nl/nl/introductie.html>

- Vertrouwen in kinderen en in hun groeikracht, en voortbouwen op de sterke punten van de kinderen.²⁵

| In de praktijk

Net als op andere basisscholen wordt ook op een jenaplanschool onderwijs gegeven in de vakken rekenen, taal en schrijven. Deze vakken worden gezien als technische hulpmiddelen en vergroten de communicatiemogelijkheden. De vakken worden zo veel mogelijk gegeven vanuit de oriëntatie op de wereld. Op deze manier staat de ontmoeting tussen kind en werkelijkheid centraal. Door de oriëntatie creëren de kinderen vragen, waar ze antwoorden op gaan zoeken.

De kinderen op een jenaplanschool zitten in stamgroepen. Kinderen van 4 tot 6 jaar zitten in de onderbouw, kinderen van 6 tot 9 jaar zitten in de middenbouw, kinderen van 9 tot 12 jaar zitten in de bovenbouw. Deze groepssamenstelling heeft het voordeel dat kinderen leren van elkaar, elkaar helpen en ervaring opdoen als jongste, middelste en oudste in de groep. Naast de stamgroepen zijn er niveaugroepen waarin de vakken worden gegeven en keuzegroepen waarin kinderen op grond van interesse bij elkaar zitten.²⁶

2.3.4 Vrije schoolonderwijs

De vrijeschool heeft als uitgangspunt: onderwijzen is ook opvoeden. Bij de opvoeding moet rekening worden gehouden met de voorgeschiedenis van het kind, want een kind komt niet als een ongeschreven blad ter wereld. De vrijeschool wil dat het kind zijn talenten kan ontdekken en ontwikkelen. Dat vraagt om onderwijs dat zorgt voor verbreding en de ontwikkeling van een vrije persoonlijkheid en onderwijs dat de cognitiviteit, inventiviteit, originaliteit en creativiteit van de kinderen aanspreekt. Deze aanpak is gebaseerd op het mensbeeld uit de antroposofie, een visie op de mens, bestaande uit lichaam, ziel en geest. Rudolf Steiner (1861-1925) is de grondlegger van de antroposofie en de pedagogische visie die hij ontwikkelde heeft hij op de vrijeschool in praktijk gebracht.

Volgens de website van de vereniging Vrije scholen zijn er op dit moment zijn er ruim 80 vestigingen voor primair onderwijs in Nederland.²⁷

| In de praktijk

Kenmerkend voor het vrije schoolonderwijs is de groepsindeling. Kinderen zitten vanaf 6 jaar in homogene groepen. Kinderen van 4 tot 6 jaar zitten op de kleuterafdeling. In deze groep staat spel centraal in het onderwijs. Daarna stromen kinderen door naar de benedenbouw, klas 1 tot en met 6. Naast de stamgroepen zijn er niveaugroepen waarin de vakken worden gegeven en keuzegroepen waarin kinderen op grond van interesse bij elkaar zitten.²⁸

²⁵ M. van Eijkeren (2005) blz. 47

²⁶ M. van Eijkeren (2005) blz. 48

²⁷ <http://www.vrijescholen.nl/vereniging/vrijeschoolonderwijs-nederlandendaarbuiten.html>

²⁸ <http://www.vrijescholen.nl/public/nl.vrijescholen/www/files/Identiteitsdocument/Digitale-versie---IDENTITEIT-VAN-DE-VRIJESCHOOL.pdf>

In de eerste zeven jaar van het leven van een kind ligt de nadruk op de wil, die tot uitdrukking wordt gebracht in de beweging en op de ontwikkeling van de fantasie. In deze periode is lichamelijke ontwikkeling het belangrijkste en is er vanuit de school dus veel aandacht voor bewegingsonderwijs en spel. Een onderdeel van het vrije schoolonderwijs is het vak 'euritmie'. Dit vak is ontwikkeld door Rudolf Steiner en wordt alleen gegeven op vrije scholen. Euritmie is een bewegingsvorm met klank, ritme en woord samen. Vanaf 8 jaar biedt het vrije onderwijs veel aandacht voor kunstzinnige vorming en krijgt de taal steeds meer betekenis voor de kinderen.

In het vrije schoolonderwijs worden in principe geen leerboeken gebruikt, maar verwerken de kinderen de lesstof in scripties en beroepschriften. Dit schrift wordt gebruikt in het periodeonderwijs, waarbij gedurende drie tot zes weken de eerste twee uren van de dag gewerkt wordt aan hetzelfde vak. In deze periode kunnen kinderen de stof over een onderwerp eigen maken en de stof aan het einde van de periode presenteren.²⁹

2.3.4 Freinetonderwijs

Freinetonderwijs is ontstaan uit de ideeën van Célestin Freinet (1896-1966). Freinet was een Franse leraar en ontdekte dat kinderen meer gemotiveerd waren om te leren buiten het klaslokaal. Hij bezocht samen met de kinderen bedrijfjes in de buurt en ging met de kinderen de natuur in. Freinet ontwikkelde zo ideeën om deze buitenwereld in het klaslokaal tot leven te brengen en zo meer aan te sluiten bij de interesses van de kinderen. Het onderwijs gaat ervan uit dat het kind leeft in een sociale omgeving, zowel in de thuis- als de schoolsituatie; in de schoolsituatie moet het kind zijn mogelijkheden ter beschikking zetten aan een ander. Daarnaast gaat het onderwijs ervan uit dat arbeid een belangrijke rol inneemt bij de vorming van het kind. Daarom moet niet het spel, maar de arbeid een centrale plaats hebben in het onderwijs.

| In de praktijk

Het onderwijs wordt niet gegeven aan de hand van vaste methodes, maar begint bij de ervaringen en belevingen van de kinderen. De leraar en de groep zorgen er samen voor dat hier zinvol mee gewerkt kan worden. Dit gebeurt onder andere door de vrije teksten van de kinderen, die gebruikt worden bij het taal- en leesonderwijs. De teksten worden (af)gedrukt en hiermee wordt het werk gepresenteerd. Vroeger werd dit gedaan met een drukpers, maar inmiddels hebben de computer en het internet deze vervangen.

De leerinhouden van andere vakken worden verkend door het vrije onderzoek van de kinderen. Kinderen kunnen in een klassenvergadering melden wat zij willen onderzoeken en brengen vervolgens, na het onderzoek, verslag uit in de klassenvergadering.

Vanuit het Freinet-concept wordt er gewerkt met jaarklassen, maar tegenwoordig zijn er op deze basisscholen vooral leeftijdsheterogene groepen.³⁰

---

²⁹ E. Alkema e.a. (2011) blz. 629 en 630

³⁰ E. Alkema e.a. (2011) blz. 611 en 612

2.4 Onderwijsstromingen

Door de samenvoeging van het kleuteronderwijs en de lagere school werden onderwijspedagogen geïnspireerd tot nieuwe ideeën over het basisonderwijs. Hierdoor ontstond het ontwikkelingsgericht en ervaringsgericht onderwijs. De ontwikkeling van dit onderwijs leidt niet altijd tot het ontstaan van een aparte school, zoals de scholen die vallen onder het algemeen bijzonder onderwijs. Wel is er een stijging te zien in het aantal scholen dat zich profileert met behulp van een van deze concepten. Een concept geeft dan richting voor het denken in de school, wordt onderdeel van de strategie en kleurt de visie.

2.4.1 Ontwikkelingsgericht

Nadat de kleuterschool en het lagere onderwijs samen zijn gegaan als de basisschool, groeide de aandacht voor het onderwijs aan jonge kinderen. Gevreesd werd dat de speciale deskundigheid voor het onderwijs aan het jonge kind, door de samenvoeging, verloren zou gaan. Onderwijspedagoog Frea Janssen-Vos heeft de waarde van onderwijs aan jonge kinderen opnieuw onderbouwd met behulp van de onderwijstheorie van de Russische psycholoog Lev Vygotsky (1896-1934) en noemde deze benadering Ontwikkelingsgericht onderwijs (OGO).³¹ Het werd geïntroduceerd in 1990 en werd in de loop der jaren uitgebreid tot de bovenbouw.

Het ontwikkelingsgericht onderwijs gaat ervan uit dat kinderen zich kunnen en willen ontwikkelen en daar ook actief aan werken. Ze zijn hierin afhankelijk van de omgeving en wat deze te beiden heeft. De belangrijke taak van de leerkracht is dan ook een geschikte en uitdagende leeromgeving te creëren. Vygotsky introduceerde het begrip 'zone van de naaste ontwikkeling': het kind leert vanuit de eigen ontwikkeling wat hij/zij wel of niet kan. In deze zone laat het kind zien waar hij in zijn ontwikkeling mee bezig is.³² Het uiteindelijke doel van het ontwikkelingsgericht onderwijs is emancipatie. Kinderen worden voorbereid zelfstandig en onafhankelijk in cultuurmaatschappelijke situaties kunnen functioneren. Daarnaast moeten ze sociale verantwoordelijkheid kunnen dragen, voor zowel zichzelf als voor anderen.

In het onderwijs is er een verdeling te zien in de soorten activiteiten. Bij jonge kinderen (3 t/m 6 jaar) is spel de leidende activiteit. Bij oudere kinderen (7 t/m 12 jaar) staat de leeractiviteit centraal. Leren is niet meer ingebed in een andere activiteit (zoals spel), maar is een zelfstandige activiteit.³³

In Nederland zijn er scholen die zich profileren als Ontwikkelingsgerichte scholen, maar ook basisscholen waar het ontwikkelingsgericht werken alleen terug te zien is in groep 1 en 2. Daarnaast zijn er ook basisscholen die bepaalde elementen uit het concept hebben overgenomen.³⁴

2.4.2 Ervaringsgericht onderwijs

Eind jaren tachtig van de vorige eeuw werd het ervaringsgerichte onderwijs geïntroduceerd voor het kleuteronderwijs. De Leuvense hoogleraar Laevers ontwikkelde dit nieuwe concept naar aanleiding

---

³¹ E. Alkema e.a. (2011) blz. 630 en 631

³² M. van Eijkeren (2004) blz. 54

³³ Alkema e.a. (2011) blz. 632

³⁴ <http://www.ogo-academie.nl/over-ogo/scholenlijst>

van de kritiek op de aansluiting van het kleuteronderwijs met de belevingswereld van de kinderen. Het concept van het ervaringsgerichte onderwijs is inmiddels uitgewerkt voor de hele basisschool.

In het ervaringsgerichte onderwijs staat de belevingswereld van de kinderen centraal. Het gaat niet om het aanbod in de klas en van de resultaten, maar om het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. Samen met competentie en verbondenheid zijn dit de centrale begrippen in dit onderwijs.³⁵ Om de betrokkenheid van kinderen te vergroten, wordt er gelet op hoe kinderen met elkaar omgaan met elkaar hoe ze zich voelen in de groep. Daarnaast worden de activiteiten aangepast naar het niveau van het individuele kind en wordt gezorgd voor (actieve) activiteiten die aansluiten bij de werkelijkheid. Ook moet er ruimte zijn voor de inbreng en initiatief van kinderen.

Ervaringsgericht en Ontwikkelingsgericht onderwijs hebben veel gemeen, maar verschillen ook: ervaringsgericht is meer kindvolgend georiënteerd dan ontwikkelingsgericht onderwijs. Dit neemt niet weg dat er aandacht is voor krachtige en stimulerende leeromgevingen. Een krachtige leeromgeving zal de betrokkenheid van kinderen bij de onderwijsactiviteiten vergroten.³⁶

Binnen het ervaringsgericht onderwijs in Nederland zijn er scholen die zich profileren onder die naam, en er zijn basisscholen die zich niet ervaringsgericht noemen, maar zich laten inspireren door het concept.³⁷

2.5 B3-scholen

B3-scholen vallen onder het particulier onderwijs. Het zijn particuliere dagscholen voor basisonderwijs en het voorgezet onderwijs. Er is een verdeling in particuliere scholen voor basisonderwijs, voorgezet onderwijs en scholen voor zowel voor het basisonderwijs als het voorgezet onderwijs. Particulier onderwijs wordt niet door de overheid betaald. In Nederland heeft iedereen de vrijheid om een particuliere school oprichten. Het ministerie van OCW moet particuliere scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs erkennen, voordat er les kan worden gegeven aan leerplichtige leerlingen.³⁸ Op dit moment zijn er ongeveer 30 B3-scholen in Nederland. De schoolkosten die particuliere B3-scholen vragen voor hun onderwijs, variëren van €840,- tot €18.000,- per jaar.

De B3-scholen zijn onder andere opgericht om een alternatief te bieden voor het bekostigd onderwijs. Deze particulieren scholen kunnen bijvoorbeeld extra zorg bieden voor bijvoorbeeld kinderen met een leerprobleem en kinderen die uitvallen op het reguliere onderwijs.

Binnen het particulier basisonderwijs zijn er twee soorten basisscholen. Er zijn scholen die min of meer traditioneel onderwijs geven vanuit een onderwijsconcept dat vergelijkbaar is met de concepten van basisscholen die door de overheid worden gefinancierd (algemeen bijzonder

---

³⁵ M. van Eijkeren (2004) blz. 59

³⁶ E. Alkema e.a. (2011) blz. 634

³⁷ <http://www.expertisecentrumego.nl/netwerken/>

³⁸ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/basisonderwijs/vraag-en-antwoord/wat-is-particulier-onderwijs.html>

onderwijs). Daarnaast zijn er ook vernieuwende scholen die een ander onderwijsconcept hanteren dan de bekostigde scholen.³⁹

2.6 Samenvatting

In Nederland hebben ouders de vrijheid om te kiezen voor het onderwijs voor hun kinderen, dat past bij hun ideeën over onderwijs. In Nederland kunnen ouders kiezen uit onderwijs dat bekostigd wordt door de overheid en onderwijs waar er schoolgeld moet worden betaald. Bekostigd door de overheid zijn het openbaar onderwijs en het (algemeen) bijzonder onderwijs. De particuliere B3-scholen vragen jaarlijks van ouders schoolgeld, om zo onderwijs te bieden dat is gericht op de onderwijsbehoeften van de kinderen.

Binnen het bijzonder onderwijs wordt er een verdeling gemaakt in het confessioneel bijzonder onderwijs en het algemeen onderwijs. Binnen het confessioneel bijzonder onderwijs hebben de meeste scholen een katholieke of protestants-christelijke identiteit. In de laatste decennia zijn er in Nederland ook Islamitische basisscholen en Hindoestaanse basisscholen opgericht.

Op basisscholen binnen het algemeen bijzonder onderwijs wordt er uitgegaan van een bepaald concept, ontwikkeld door onderwijspedagogen, zoals montessorischolen en jenaplanscholen. Onderwijs wordt gegeven vanuit een bepaalde visie, waarbij bijvoorbeeld de aansluiting bij de belevingswereld, ervaringen en individuele ontwikkeling van de kinderen meer centraal staat.

Daarnaast zijn er nog scholen die onderwijs geven vanuit een bepaalde stroming, zoals het ontwikkelingsgericht onderwijs en het ervaringsgericht onderwijs. Ook in dit onderwijs staan bepaalde kenmerken centraal: de ontwikkeling van het kind en de ervaringen van het kind. De ontwikkelingsgerichte- en ervaringsgerichte basisscholen, maar ook de algemeen bijzonder scholen kunnen daarnaast ook een religieuze grondslag hebben.

---

³⁹ M. van der Meer & S.W. van der Ploeg (2007) blz. II en III

Hoofdstuk 3 Oriëntatie op het basisonderwijs

Ouders kunnen zich op verscheidende manieren oriënteren op een of meerdere basisscholen. Ouders zullen verschillen in het moment dat ze zich gaan oriënteren en de manier waarop ze informatie zoeken over een school.

Het zoeken naar informatie kan zowel binnen als buiten de persoon zelf. Sommigen ouders gaan al vroeg en veelvuldig op bezoek bij scholen, vragen er informatie aan en winnen advies in bij andere ouders. Oriëntatie wordt hier gedaan via informatie van buiten. Ouders die besluiten om zich niet te verdiepen in de scholen, zoeken enkel intern informatie. Dit zijn gevoelens en kennis die ouders hebben over één of meerdere scholen.⁴⁰

3.1 Marketing in het primair onderwijs

De schoolkeuze is het moment waarop de onderwijsmarkt zijn werk doet. Ouders denken na over de eigenschappen die een school moet hebben en zoeken een school die bij hen en hun kind past. In het verleden kozen ouders meestal voor een school die aansluit bij de levensbeschouwelijke en pedagogische richting of voor de dichtstbijzijnde school. Sinds de laatste decennia zijn echter kwalificatie overwegingen meer belangrijk geworden bij de schoolkeuze. Om aan te sluiten bij deze ontwikkeling zijn er maatregelen genomen om te helpen bij het maken van een keuze, zoals de schoolgidsen en kwaliteitskaarten. Doel hiervan is ouders informatie verschaffen waarmee ze een gefundeerde schoolkeuze kunnen maken die (mede) op basis van kwaliteit wordt gemaakt.⁴¹

Door de verbetering van de informatievoorziening wordt de vrij schoolkeuze versterkt en dit leidt tot een betere aansluiting tussen vraag en aanbod. Ook voor de kwaliteit van het onderwijs heeft dit een positief effect. Herweijer en Vogels (2004) beschrijven het gevolg hiervan voor de basisscholen:

De 'slag om de leerling' zal scholen dwingen met elkaar te concurreren op basis van de kwaliteit van hun onderwijsaanbod, zo is de gedachte. Voorwaarde daarbij is dat bij de schoolkeuze de kwaliteit van het onderwijs een belangrijke plek inneemt. De keuze voor simpelweg 'de school om de hoek' dwingt scholen niet tot concurrentie en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. (blz. 76-77)

3.2 Informatie van de school

3.2.1 Schoolgids

Om ouders te helpen met een weloverwogen keuze voor een basisschool, is vanaf 1999 elke school verplicht een schoolgids uit te brengen.⁴² De schoolgids is vaak via de website te downloaden en is onder andere een manier om de onderwijsvisie te communiceren aan ouders en anderen (zoals bestuur en inspectie). De schoolgids bevat informatie over waar de basisschool voor staat:

- Dit zijn we als basisschool (visie, materialen, onderwijsmethoden, enzovoort)

⁴⁰ C. Hoppenbrouwers (2007) blz. 20

⁴¹ L. Herweijer & R. Vogels (2004) blz. 6

⁴² C. Hoppenbrouwers (2007) blz. 11

- Dit doen we/hebben we gedaan (resultaten die behaald zijn)
- Dit gaan we doen (planning voor de toekomst)⁴³

Ook bevat de schoolgids informatie over bijvoorbeeld extra hulp aan kinderen met leermoeilijkheden en gedragsproblemen, de ouderbijdrage en de rechten en plichten van ouders en leerlingen.

Vaak wordt de schoolgids gemaakt door de directie van de school, in overleg met het team en de schoolraad. Nadat de medezeggenschapsraad heeft ingestemd met de vorm en inhoud van de gids, wordt deze door het bestuur/de vereniging vastgesteld. Om actuele informatie aan de ouders te verstrekken, krijgen ze van de basisschool aan het begin van het schooljaar een nieuw exemplaar.

3.2.2 Open dagen

Om in de praktijk een basisschool te leren kennen, kunnen ouders zich aanmelden voor de open dag van de school. Op zo'n open dag kunnen ouders de school van binnen zien en een kijkje nemen in de groep waar hun kind het volgende schooljaar in zal beginnen. Zo kunnen ouders zien hoe het onderwijs is ingericht op de basisschool en of de eigenschappen van de school passen bij de ouders en het kind. Daarnaast kunnen de ouders in gesprek gaan met de leerkracht waardoor ze via deze manier informatie kunnen verzamelen over de basisschool en hiermee een weloverwogen keuze voor deze basisschool (of juist niet) kunnen maken.

3.2.3 Website van de school

Tegenwoordig gaat veel van de communicatie en informatievoorziening via het internet. Het gebruik van de website wordt voor basisscholen dan ook steeds belangrijker. Voorop staat dat de site wordt bijgehouden, zodat ouders en andere belangstelden altijd de juiste informatie krijgen en kunnen vinden. Ook moet de website een duidelijke presentatie geven van de school.⁴⁴

Op de website van een basisschool staan de missie, visie en vaak de geschiedenis van de school. Scholen beschrijven op hun site hoe zij het onderwijs inrichten, zoals de sfeer waarnaar gestreefd wordt en de invulling van het taalonderwijs. Daarnaast wordt er informatie gegeven over de schoolorganisatie met meestal een overzicht van de directieleden en leerkrachten. Er zijn scholen die op de website informatie geven over de open dag van de basisschool en de aanmeldingsprocedure om een kind in te schrijven.

Via een link op de site kunnen ouders bij de website komen van de vereniging of stichting. Ouders kunnen doorgaans op de website ook de schoolgids downloaden. De meeste informatie op de site is ook hierin te lezen.

Vaak zijn er op de website ook foto's te vinden van de activiteiten in de school. De communicatie naar ouders van kinderen op de school gebeurt mede via de website. Zo staat er vaak een agenda met de vrije of speciale dagen, vakanties en geplande activiteiten op de site. Daarnaast kan er

---

⁴³ E. Alkema (2011) blz. 530

⁴⁴ E. Alkema (2011) blz. 531

actueel nieuws op de site worden gezet, zoals de projecten die op dat moment op de school worden gedaan.

3.3 Informatie van de overheid

3.3.1 Gids 'Basisonderwijs 2012-2013, gids voor ouders en verzorgers'

Op de website van de Rijksoverheid is in het gedeelte voor basisonderwijs een brochure te vinden voor ouders en verzorgers. De 'Basisonderwijs 2012-2013, gids voor ouders, verzorgers en leerlingen' is gemaakt door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en geeft meer algemene informatie over het primair basisonderwijs. Ouders kunnen de gids onder andere gebruiken wanneer zij een school voor hun kind gaan kiezen. De gids bevat daarnaast ook onderwerpen zoals de vakken die gegeven worden op een basisschool, schoolvakanties en wat te doen als het kind (leer)problemen ondervindt op de school. Verder bevat de gids adressen en telefoonnummers voor onder andere verschillende basisschoolverenigingen, ouderorganisaties en waar ouders terecht kunnen met vragen over zorgleerlingen. Ook is een lijst met vragen opgenomen die kan helpen bij de keuze van een school.⁴⁵ Uit de 'Basisonderwijs 2012-2013, gids voor ouders, verzorgers en leerlingen' (Ministerie van OC&W, 2012) twee voorbeelden van deze vragen:

Hoe werkt de school?

- Is het een 'kleurrijke' (gemengde) school en hoe gaat de school om met culturele verschillen?
- Welke lesmethoden worden er gebruikt?
- Hoe zijn de prestaties van de school?
- Wordt het zelfstandig werken van kinderen gestimuleerd?
- Wordt er aandacht besteed aan samenwerking tussen leerlingen?
- Is er ondersteuning voor kinderen met leer- en gedragsproblemen?
- Wat doet de school aan de sociale en emotionele vorming van de leerlingen?

Wat gebeurt er buiten de uren?

- Hoe vroeg kan een kind 's ochtends op school terecht?
- Mag je als ouder mee de klas in?
- Hoe is het overblijven geregeld?
- Is er buitenschoolse opvang (bso)?

De gids wordt aan het begin van elk schooljaar gemaakt en automatisch verstuurd naar ouders waarvan het kind 3 jaar wordt in dat schooljaar.

---

⁴⁵ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/basisonderwijs/documenten-en-publicaties/brochures/2011/09/08/basisonderwijs-2012-2013-gids-voor-ouders-en-verzorgers.html>

3.3.2 Onderwijsinspectie

De onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit en de inrichting van het onderwijs op de basisscholen. De inspectie gaat op bezoek te gaan bij de scholen en een inspecteur schrijft daarna een rapport over de kwaliteit van de school. Sinds 1801 heeft de inspectie als taak dat het controleert of scholen zich aan wet- en regelgeving houden, oordeelt over de kwaliteit van het onderwijs, dat het de kwaliteit bevordert en rapporteert over de staat van het onderwijs.⁴⁶ Op de website van de onderwijsinspectie kunnen ouders via een zoekscherm de beoordeling van inspectie over scholen in de vorm van een toezichtkaart en inspectierapporten vinden. Per school is er een samenvatting te vinden over de uitspraak van de inspectie. Als kwaliteit van het onderwijs op de basisschool voldoende is, zal dit in samenvatting staan als 'de school heeft het vertrouwen van de Inspectie van het onderwijs'.⁴⁷

3.4 Samenvatting

Voordat ouders een basisschool kiezen gaan de meeste eerst informatie verzamelen over de school of scholen. Veel van de informatie over een basisschool is op internet te vinden. Zo kunnen ouders informatie lezen op de website van de basisschool, waar bijvoorbeeld beschreven is hoe het onderwijs is ingericht en welke mensen op de school werken. Daarnaast is via de website de schoolgids te downloaden. Veel van de informatie van de website komt ook hierin weer terug. De schoolgids is echter veel uitgebreider dan de website en bevat bijvoorbeeld ook informatie over hoe de school omgaat met (leer)problemen en wat de ouderbijdrage is.

Ouders worden ook door de overheid geïnformeerd over het onderwijs in Nederland en krijgen informatie die kan helpen met de schoolkeuze. Zo wordt er elk jaar een gids over basisonderwijs uitgegeven door het Ministerie van Cultuur, Onderwijs en Wetenschap. Ouders waarvan het kind 4 jaar wordt in het volgende schooljaar, ontvangen automatisch deze gids. Ook is de gids is op het internet te vinden en te downloaden op de website van de overheid.

Informatie over de kwaliteit van het onderwijs kunnen ouders krijgen via de onderwijsinspectie. Op de website van de onderwijsinspectie kunnen ouders de beoordeling van scholen zoeken, die ze kunnen vinden op de toezichtkaarten en de inspectierapporten. Hiermee kunnen ouders zien of de school het vertrouwen heeft van de onderwijsinspectie en of er toezicht op het onderwijs is (geweest).

Bepaalde informatie, zoals de sfeer binnen een basisschool is alleen te verkrijgen door de school te bezoeken. Daarom organiseren veel scholen een open dag. Op deze dag kunnen ouders een kijkje nemen in de school en staan de ouders in direct contact met de leerkracht(en) en/of directie.

---

⁴⁶ <http://www.onderwijsinspectie.nl/organisatie/Historie>

⁴⁷ http://tkrtp.owinsp.nl/schoolwijzer/zoek_scholen

Hoofdstuk 4 Een basisschool kiezen

De meeste ouders zullen ideeën hebben over wat zij goed onderwijs vinden en wat een goede school is. Door een keuze te moeten maken voor een basisschool, worden ouders gedwongen deze ideeën nader te preciseren, nagaan wat belangrijk is en keuzecriteria formuleren. Ouders zullen mogelijk verschillen in de opvattingen over het onderwijs en welke criteria, eigenschappen van de school, dan uiteindelijk invloed hebben op de keuze.⁴⁸

4.1 Drie-factorenmodel

Bij de keuze voor een basisschool spelen een aantal factoren een rol. Naar deze factoren of keuzecriteria is in het verleden al vaker onderzoek gedaan. In deze onderzoeken en in literatuur over schoolkeuzemotieven van ouders worden de factoren vaak samengevat in een drie-factorenmodel. In dit model worden uiteenlopende factoren in grove categorieën samengenomen: kwaliteit van het onderwijs, bereikbaarheid en richting.

Deze begrippen geven globaal inzicht waarom ouders voor een bepaalde school kiezen. Deze begrippen hebben in de praktijk een bredere betekenis. Ouders hebben bijvoorbeeld over bereikbaarheid verschillende ideeën wat goede bereikbaarheid is, in termen van afstand en/of tijd. Kwaliteit van het onderwijs is een verzamelterm voor doelstellingen van het onderwijs, kenmerken van het onderwijsproces, resultaten die met de kinderen worden behaald, de kwaliteit van het gebouw en van de leermiddelen, de samenstelling van de leerlingenpopulatie en soms ook nog de aanwezige buitenschoolse voorzieningen (overblijfmogelijkheid, buitenschoolse opvang). Ook het begrip 'richting' heeft een bredere betekenis. Richting staat voor de voorkeur voor onderwijs dat uitgaat van een bepaalde levensbeschouwing, waaronder ook het (levensbeschouwelijk neutrale) openbaar onderwijs begrepen wordt. Daarnaast zegt de richting van een school iets over andere (minder zichtbare) kenmerken van de school, bijvoorbeeld over de invulling van het godsdienstonderwijs en vieringen.⁴⁹

4.2 Onderzoek Hoppenbrouwers

Een van de onderzoeken die zijn gedaan naar schoolkeuzemotieven is het onderzoek van C. Hoppenbrouwers (2007) 'Onderzoek naar het besluitvormingsproces van ouders van basisschoolleerlingen'. Doel van het onderzoek is het verkrijgen van inzicht in het besluitvormingsproces van ouders bij het kiezen van een basisschool en de hierbij behorende keuzecriteria. Hoppenbrouwers heeft onderzoek gedaan bij ouders op twee basisscholen, om voor een van deze basisscholen gegevens te verzamelen over hoe zij meer leerlingen kunnen werven.

In het gedeelte schoolkeuze en besluitvormingscriteria in het onderzoek heeft hij factoren verzameld uit verschillende studies, die van belang kunnen zijn bij het kiezen van een basisschool (bijlage 1).

In tabel 1 zijn de genoemde factoren in het onderzoek van Hoppenbrouwers verwerkt. Links in het tabel staan de factoren die hij heeft verzameld uit de literatuur. De factoren, die uit eerdere

---

⁴⁸ Herweijer & Vogels (2004) blz. 78

⁴⁹ Herweijer & Vogels (2004) blz. 80

onderzoeken zijn verzameld, zijn gerangschikt van factoren die in de meeste artikelen worden genoemd naar factoren die door minder worden genoemd. Een aantal wordt nader toegelicht. Rechts in de tabel geef ik een overzicht van de factoren waarvan Hoppenbrouwers, door middel van een enquête, ouders heeft gevraagd ze een waardering te geven met een cijfer van 1 (laag) t/m 7 (hoog).

Tabel 1. Overzicht keuzecriteria uit onderzoek

Factoren uit de literatuur	Factoren uit de enquête
Studieresultaten, hier vallen de schoolresultaten en de professionaliteit en de zwaarte van het curriculum onder.	Lesprogramma
Etniciteit	Etnische verhoudingen binnen de school
Kunde leraar, met andere woorden de ervaring van de leraar. Met uitgangspunt: hoe ervarener, hoe beter.	Kennis van de leraren
Sociale situatie, hierbij kan gedacht worden aan de sociale vaardigheden van de leerkrachten en de openheid van de school.	Het omgaan met problemen Bereikbaarheid van de medewerkers
Toegankelijkheid, hoe makkelijk de school te bereiken is, dus de afstand en de ligging.	Toegankelijkheid (bv. goede toegangsweg) Nabijheid van een kinderopvang
Atmosfeer	Sfeer in de school
Klassengrootte, in de onderzoeken wordt dit teacher/pupil-ratio genoemd, hoeveel leraren per leerling.	Omvang van de klassen
Verhalen	Verschijning in de (lokale) media
Veiligheid	Veiligheid in en om de school
Faciliteiten	Faciliteiten in de school (bv. computer)
Bekendheid	
Type school, in Nederland moet gedacht worden aan openbaar onderwijs tegenover basisscholen met een godsdienstige grondslag.	Het soort school (openbaar, katholiek)
Andere leerling	U heeft er al een kind
Hygiëne	Hygiëne in en om de school
Advies van anderen	Advies wat anderen u geven
Overig	Georganiseerde activiteiten Kunde van het bestuur

4.3 Onderzoek Sociaal Cultureel Planbureau

In het onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (2004) is er onder andere onderzoek gedaan naar de schoolkeuzemotieven van ouders. Herweijer en Vogels (2004) beschrijven dit onderzoek: 'wat vinden ouders in principe belangrijk bij de keuze van een basisschool en welke factoren geven uiteindelijk de doorslag bij de keuze ervan? Om het belang van verschillende overwegingen bij deze keuze vast te stellen, is ouders de volgende vraag voorgelegd: 'Als u nu opnieuw een basisschool voor uw kinderen zou moeten kiezen, hoe

belangrijk zijn dan de volgende overwegingen voor u?' (blz. 81)

Door middel van de enquête 'Ouders over de kwaliteit van het funderend onderwijs zijn de criteria in kaart gebracht die ouders hanteren bij de keuze van een school voor basis- of voorgezet onderwijs. De schoolaspecten die de doorslag hebben gegeven bij de keuze van een basisschool zijn in dit onderzoek:

- Goede sfeer;
- Goede voorbereiding vervolgonderwijs;
- Veel aandacht voor sociale vaardigheden;
- Naar de zin van het kind;
- Moderne leermiddelen (ICT);
- Aanpak past bij het kind;
- Schoon en goed onderhouden gebouw;
- Veilige buurt;
- Veel aandacht voor leerprestaties;
- Veel aandacht leer- en gedragsproblemen;
- Goede naam van de school;
- Aansluiten bij opvoeding thuis;
- Veel aandacht creatieve vakken;
- Lopend bereikbaar;
- Overblijfsvoorzieningen;
- Bezocht door vriend(innet)jes;
- Bezocht worden door kinderen uit de buurt;
- Veel aandacht voor hoogbegaafde kinderen;
- Aansluiting bij geloof of levensbeschouwing;
- Aanwezigheid kinderen met eenzelfde achtergrond;
- Naschoolse opvang.⁵⁰

Ook deze schoolaspecten heb ik ook toegevoegd aan het tabel 1 (bijlage 2).

4.4 Uit onderzoek blijkt..

In het onderzoek van C. Hoppenbrouwers naar het besluitvormingproces van ouders van basisschool leerlingen is een enquête afgenomen bij ouders op twee basisscholen. Uit de resultaten zijn de 10 belangrijkste factoren voor deze ouders gekomen:

- Sfeer
- Omgaan met problemen
- Veiligheid
- Openheid school
- Hygiëne
- Kennis leraren

---

⁵⁰ L. Herweijer & R. Vogels (2004) blz. 81

- Lesprogramma
- Omvang klassen
- Faciliteiten
- Al een kind op school⁵¹

In het onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau is door middel van een enquête, onderzoek gedaan naar de genoemde factoren in 5.2. In de enquête Ouders over de kwaliteit van het funderend onderwijs, zijn er ouders 21 schoolaspecten voorgelegd, die doorslaggevend kunnen zijn bij basisschoolkeuze. Uit de resultaten blijkt dat dit de 10 factoren zijn die door de meeste ouders het zijn genoemd als doorslaggevend:

- Goede sfeer
- veilige buurt
- aansluiten bij opvoeding thuis
- veel aandacht leerprestaties
- goede voorbereiding vervolgonderwijs
- veel aandacht voor sociale vaardigheden
- aansluiting bij geloof of levensbeschouwing
- aanpak past bij het kind
- goede naam van de school
- lopend bereikbaar⁵²

4.5 Verantwoording gekozen factoren

Met de schooleigenschappen die genoemd worden in de bovenstaande onderzoeken, wordt er een selectie gemaakt voor de schoolaspecten die gebruik worden in dit onderzoek. De selectie van schooleigenschappen kunnen worden aangepast of uitgebreid op basis van informatie die is verzameld door gesprekken te voeren met de directie van de meewerkende scholen en gesprekken met ouders die bezig zijn met de basisschoolkeuze of dit in het verleden hebben gedaan.

In dit onderzoek worden via schriftelijke interviews ouders onder andere gevraagd over 21 schoolaspecten aan te geven hoe belangrijk deze zijn geweest bij de keuze voor de basisschool. Van de 20 schoolaspecten komen er 16 uit de onderzoeken van C. Hoppenbrouwers (2007) en het Sociaal en Cultureel Planbureau. Uit beide onderzoeken zijn de 10 belangrijkste schooleigenschappen genomen (deze staan ook naast de factoren uit de literatuur in tabel 5.1):

- Sfeer in de school
- Lesprogramma
- Goede voorbereiding vervolgonderwijs
- Werkervaring leerkrachten
- Manier van omgaan met problemen
- Ligging van de school
- Aantal leerlingen per klas

⁵¹ C. Hoppenbrouwers (2007) blz. 43

⁵² L. Herweijer & R. Vogels (2004) blz. 84

- Veiligheid in en om de school
- Faciliteiten in de school
- Reputatie van de school
- Christelijke identiteit
- Ander kind op de school
- Hygiëne in en om de school
- Aandacht voor sociale vaardigen
- Onderwijs sluit aan bij opvoeding thuis
- Onderwijsmethode past bij het kind

In gesprekken met ouders die bezig zijn met de keuze voor een basisschool of deze keuze recentelijk hebben gemaakt, komt naar voren dat een aantal factoren belangrijk kunnen zijn, in tegenstelling tot de uitkomsten van de onderzoeken van C. Hoppenbrouwers (2007) en L. Herweijer en R. Vogels (2004). Factoren die minder belangrijk bij de basisschoolkeuze zijn voor de respondenten van deze onderzoeken, kunnen voor de eenheden in dit onderzoek mogelijk wel een rol spelen.

- Aanwezigheid kinderen uit de buurt
- Bekwaamheid directie
- Sociale vaardigheden leerkracht(en)

In gesprekken met de directie van de vier basisscholen van Noventa komt naar voren dat van 'ethniciteit' niet meespeelt in deze omgeving bij de keuze voor een basisschool, omdat gezinnen veelal dezelfde achtergrond hebben. Maar juist om die reden kunnen ouders wel voor de school hebben gekozen door de aanwezigheid van kinderen met eenzelfde achtergrond.

Directrice Tieta van Houten verteld in het oriënterend gesprek: 'De school bestaat al meer dan 100 jaar, een andere factor die dus meespeelt, is dat ouders zelf op de school hebben gezeten en daarom een voorkeur hebben voor deze basisschool.'

- Aanwezigheid van kinderen met eenzelfde achtergrond
- Zelf als kind op de school gezeten

4.6 Samenvatting

In het verleden zijn al meerdere onderzoeken gedaan naar de factoren die van invloed zijn op de schoolkeuze en de factoren die uiteindelijk doorslaggevend zijn geweest bij de keuze. Om voor dit onderzoek factoren te verzamelen, zijn er uit de onderzoeken van C. Hoppenbrouwers en Sociaal Cultureel Planbureau, schooleigenschappen beschreven. Van elke onderzoek zijn de factoren genomen die uit de resultaten als de tien belangrijkste of doorslaggevende factoren naar voren zijn gekomen. Vooral de sfeer op een school wordt het meest genoemd door ouders. Daarnaast wordt de veiligheid en de manier van omgaan met problemen het meest genoemd. Dit zijn voor de ouders uit deze onderzoeken belangrijke factoren geweest bij de keuze voor een basisschool. Deze factoren zijn samengevoegd waardoor er uit deze theorie 16 factoren zijn verzameld. Aan deze factoren zijn er vanuit de praktijk nog een aantal toegevoegd die ook belangrijk kunnen zijn bij de keuze voor een basisschool. Uit gesprekken met leerkrachten, directie en ouders die bezig zijn (geweest) met de basisschoolkeuze, blijkt dat er nog een aantal factoren missen. De genoemde factoren in deze gesprekken zijn daarom ook toegevoegd aan de factoren die in dit onderzoek worden gebruikt.

Uiteindelijk zijn er 21 factoren, schooleigenschappen, verzameld uit zowel de theorie als de praktijk en moet er uit het praktijkonderzoek blijken in hoeverre deze schooleigenschappen belangrijk zijn geweest bij de keuze voor een basisschool voor de ouders in dit onderzoek.

Hoofdstuk 5   Conclusie theorie

In dit hoofdstuk wordt de conclusie beschreven van de theorie uit de hoofdstukken in het eerste deel van dit onderzoek. Dit wordt onder andere gedaan door de deelvragen te beantwoorden die aan het begin van dit onderzoek zijn geformuleerd.

5.1   Onderzoeksvragen

Uit welke soorten basisonderwijs kunnen ouders, van kinderen die 4 jaar worden, kiezen in Nederland?

In Nederland kunnen ouders kiezen uit verschillende soorten basisonderwijs. De overheid maakt een verdeling in het openbaar onderwijs, (algemeen) bijzonder onderwijs en het particuliere onderwijs. Er zijn een aantal verschillen tussen deze verschillende soorten onderwijs. Één van deze verschillen is het onderwijs dat bekostigd wordt door de overheid en onderwijs waar er schoolgeld moet worden betaald. Bekostigd door de overheid zijn het openbaar onderwijs en het (algemeen) bijzonder onderwijs. De particuliere B3-scholen vragen jaarlijks van ouders schoolgeld, om zo onderwijs te bieden dat is gericht op de onderwijsbehoeften van de kinderen.

Binnen het bijzonder onderwijs wordt er een verdeling gemaakt in het confessioneel bijzonder onderwijs en het algemeen onderwijs. Binnen het confessioneel bijzonder onderwijs hebben de meeste scholen een katholieke of protestants-christelijke identiteit. In de laatste decennia zijn er in Nederland ook Islamitische basisscholen en Hindoestaanse basisscholen opgericht.

Op basisscholen binnen het algemeen bijzonder onderwijs wordt er uitgegaan van een bepaald concept, ontwikkeld door onderwijspedagogen, zoals montessorischolen en jenaplanscholen. Onderwijs wordt gegeven vanuit een bepaalde visie, waarbij bijvoorbeeld de aansluiting bij de belevingswereld, ervaringen en individuele ontwikkeling van de kinderen meer centraal staat.

Daarnaast zijn er nog scholen die onderwijs geven vanuit een bepaalde stroming, zoals het ontwikkelingsgericht onderwijs en het ervaringsgericht onderwijs. Ook in dit onderwijs staan bepaalde kenmerken centraal: de ontwikkeling van het kind en de ervaringen van het kind. De ontwikkelingsgerichte- en ervaringsgerichte basisscholen, maar ook de algemeen bijzonder scholen kunnen daarnaast ook een religieuze grondslag hebben.

Op welke manieren kunnen ouders informatie verzamelen over de verschillende basisscholen in de omgeving en welke informatie wordt er verstrekt?

Veel van de informatie over een basisschool is op internet te vinden. Zo kunnen ouders informatie lezen op de website van de basisschool, waar bijvoorbeeld beschreven is hoe het onderwijs is ingericht en welke mensen op de school werken. Daarnaast is via de website de schoolgids te downloaden. Veel van de informatie van de website komt ook hierin weer terug. De schoolgids is echter veel uitgebreider dan de website en bevat bijvoorbeeld ook informatie over hoe de school omgaat met (leer)problemen en wat de ouderbijdrage is.

Ouders worden ook door de overheid geïnformeerd over het onderwijs in Nederland en krijgen informatie die kan helpen met de schoolkeuze. Zo wordt er elk jaar een gids over basisonderwijs uitgegeven door het Ministerie van Cultuur, Onderwijs en Wetenschap. Ouders waarvan het kind 4 jaar wordt in het volgende schooljaar, ontvangen automatisch deze gids. Ook is de gids op het internet te vinden en te downloaden op de website van de overheid.

Informatie over de kwaliteit van het onderwijs kunnen ouders krijgen via de onderwijsinspectie. Op de website van de onderwijsinspectie kunnen ouders de beoordeling van scholen zoeken, die ze kunnen vinden op de toezichtkaarten en de inspectierapporten. Hiermee kunnen ouders zien of de school het vertrouwen heeft van de onderwijsinspectie en of er toezicht op het onderwijs is (geweest).

Bepaalde informatie, zoals de sfeer binnen een basisschool is alleen te verkrijgen door de school te bezoeken. Daarom organiseren veel scholen een open dag. Op deze dag kunnen ouders een kijkje nemen in de school en staan de ouders in direct contact met de leerkracht(en) en/of directie.

Met de gegevens van dit onderzoek is een overzicht gemaakt van de oriëntatie op bepaalde eigenschappen (bijlage 6). In dit overzicht is te zien welke informatie er te vinden is in de verschillende bronnen, zoals de schoolgids en de website van de school. Aan het begin van hoofdstuk 9 wordt het overzicht uitgelegd.

Welke factoren worden er genoemd in eerdere onderzoeken naar de keuzecriteria van ouders die voor een bepaalde basisschool hebben gekozen?

In het verleden zijn al meerdere onderzoeken gedaan naar de keuze naar de factoren die van invloed zijn op de schoolkeuze en de factoren die uiteindelijk doorslaggevend zijn geweest bij de keuze. Het onderzoek van C. Hoppenbrouwers (2007) 'Onderzoek naar het besluitvormingsproces van ouders van basisschool leerlingen' en het onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau geschreven door Lex Herweijer en Ria Vogels (2004) 'Ouders over opvoeding'.

Uit de theorie en resultaten van deze onderzoeken blijkt dat een aantal eigenschappen van een school belangrijk kunnen zijn bij de keuze voor een basisschool. In bijlage 2 staan alle eigenschappen die genoemd worden in deze onderzoeken, zowel in de theorie als eigenschappen die in de praktijk zijn onderzocht.

5.2 Terug naar de hoofdvraag

Welke factoren zijn belangrijk geweest voor de keuze voor één van de vier protestants-christelijke scholen in de gemeente Achtkarspelen voor de ouders van de ingestroomde kinderen van groep 1 in 2012-2013?

Het theoretische deel van dit onderzoek geeft inzicht in welke factoren belangrijk kunnen zijn geweest van de keuze voor de basisschool. Zoals in 5.1 te lezen is, staan in bijlage 2 alle genoemde factoren die komen uit eerdere onderzoeken over het onderwerp de basisschoolkeuze. Om te bepalen welke factoren belangrijk zijn geweest voor de keuze voor één van de vier basisscholen van

Noventa voor de ouders van kinderen in groep 1 is er een selectie gemaakt van de genoemde factoren uit zowel het onderzoek van C. Hoppenbrouwers als het onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau. Van beide onderzoeken is gekeken naar de 10 factoren die als belangrijkste schooleigenschappen hieruit naar voren komen. Samengevoegd zijn dit 16 schooleigenschappen:

- Sfeer in de school
- Lesprogramma
- Goede voorbereiding vervolgonderwijs
- Werkervaring leerkrachten
- Manier van omgaan met problemen
- Ligging van de school
- Aantal leerlingen per klas
- Veiligheid in en om de school
- Faciliteiten in de school
- Reputatie van de school
- Christelijke identiteit
- Ander kind op de school
- Hygiëne in en om de school
- Aandacht voor sociale vaardigen
- Onderwijs sluit aan bij opvoeding thuis
- Onderwijsmethode past bij het kind

Aan de verzamelde aspecten uit de theorie (eerdere onderzoeken), zijn er nog een aantal aspecten toegevoegd die naar voren kwamen in gesprekken met de directie van drie basisscholen en gesprekken met ouders. In gesprekken met ouders die bezig zijn met de keuze voor een basisschool of deze keuze recentelijk hebben gemaakt, valt op dat een aantal factoren belangrijk kunnen zijn, die niet als zodanig naar voren komen in de onderzoeken van C. Hoppenbrouwers (2007) en L. Herweijer en R. Vogels (2004). Factoren die minder belangrijk bij de basisschoolkeuze zijn voor de respondenten van deze onderzoeken, kunnen voor de eenheden van mijn onderzoek mogelijk wel een rol spelen. Naar aanleiding van de informatie uit deze gesprekken, maar ook uit gesprekken met de directie zijn de aanwezigheid van kinderen uit de buurt, de bekwaamheid van de directie en de sociale vaardigheden van de leerkracht(en), toegevoegd aan de factoren die worden gebruikt in dit onderzoek.

Op deze manieren zijn er 21 factoren verzameld die belangrijk kunnen zijn geweest bij de keuze voor één van de vier basisscholen protestants-christelijke scholen in Achtkarspelen voor de ouders van ingestroomde kinderen van groep 1 in 2012-2013. Door middel van praktijkonderzoek moet er bepaald worden in hoeverre deze factoren daadwerkelijk belangrijk zijn geweest bij de keuze voor de basisschool.

Hoofdstuk 6 Beschrijving praktijksituatie

In de gemeente Achtkarspelen zijn er 22 basisscholen. Hiervan zijn er 8 openbaar en deze scholen vallen onder het bestuur van Stichting Roobol. Er zijn 12 protestants-christelijke basisscholen bestuurd door Noventa, Christelijk Primair Onderwijs. Daarnaast zijn er nog 2 gereformeerde basisscholen die aangesloten zijn bij de Vereniging voor Gereformeerd Primair Onderwijs Fryslan.⁵³

Dit onderzoek vindt plaats op 3 van de 12 basisscholen van Noventa. De 12 basisscholen in de gemeente Achtkarspelen zijn alle scholen die vallen onder het bestuur van Noventa. Ongeveer 2000 kinderen bezoeken deze basisscholen. Om meer te weten te komen over deze scholen zijn er gesprekken gevoerd met de directie en leerkrachten van de scholen en is de schoolgids bestudeerd.

6.1 School 1

School 1 is een protestants-christelijke basisschool in het dorp Boelenslaan. Er gaan 35 kinderen naar deze basisschool, waarvan 11 kinderen op dit moment in groep 1 zitten. Naast school 1 is er nog een openbare basisschool gevestigd in Boelenslaan. Directrice Tieta verteld in het oriënterend gesprek: 'De school bestaat al meer dan 100 jaar, een andere factor die dus meespeelt, is dat ouders zelf op de school hebben gezeten en daarom een voorkeur hebben voor deze basisschool.'

Op school 1 is het onderwijs zo georganiseerd dat er voor elk kind wat te leren is op eigen niveau. Voor dit leren worden de verschillen tussen kinderen als uitgangspunt genomen. De school draagt bij aan de ontwikkeling van de kinderen met aandacht voor de levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden, passend bij de Nederlandse samenleving. Kinderen worden uitgedaagd zich een mening te vormen waarbij het standpunt van de ander als waardevol beschouwd moet worden. Op de school 1 wordt er vanuit gegaan van de Christelijke normen en waarden, zoals die worden geleerd in de Bijbel. Dit wordt uitgedragen in het handelen in de school, zoals het vertellen van verhalen uit de Bijbel en door in de praktijk op een open en positieve manier met elkaar om te gaan.

6.1.1 Samenwerkingsschool

In het schooljaar 2013-2014 staat voor school 1 een fusie gepland met de openbare basisschool Jan Van Zuilenskoalle (54 leerlingen).⁵⁴ Dit schooljaar is er gestart met een onderzoek door ouders en de scholen/teams in Boelenslaan waarin gekeken wordt of er mogelijkheden zijn om in de toekomst verder te gaan als één school. Één school waarin beide identiteiten zichtbaar zijn en ruimte krijgen en er gezamenlijk onderwijs wordt gegeven vanuit één gezamenlijke visie.

6.2 School 2

School 2 is de enige basisschool in Drogeham. School 2 is net als de andere scholen een protestants-christelijke school, maar wijkt in de naam af door de Friese naam: Kristlike basisskoalle. Op dit moment zitten er 190 kinderen op deze school, waarvan 35 kinderen in groep 1.

⁵³ <http://achtkarspelen.smartmap.nl/Nieuw#rubriek/1905/Basisscholen>

⁵⁴ <http://10000scholen.nl/4102/basisscholen-boelenslaan/jan-van-zuilenskoalle/algemeen>

Het onderwijs op school 2 wordt op een enthousiaste en inspirerende wijze ingericht, waarbij er een grote eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid van de kinderen wordt verwacht. Op dit moment wordt er gewerkt met een leerstofjaarklassensysteem, maar wordt er bij de vakgebieden waar dat mogelijk en nodig is, gewerkt met niveaugroepen. Door voldoende differentiatie binnen de groepen kan een kind zich optimaal ontwikkelen.

Aan de levensbeschouwelijke identiteit wordt inhoud gegeven door middel van de godsdienstlessen en vieringen en komt in de praktijk terug in de dagelijkse bezigheden op school 2. Het woord van God is voor de school de inspiratiebron om te kunnen werken binnen het Christelijk onderwijs. En daarnaast is de Bijbel het leer - en leefboek in het omgaan met elkaar. Van de kinderen en ouders zonder christelijke achtergrond wordt verwacht dat zij het christelijk onderwijs op de school respecteren en volgen.

6.3 School 1

School 3 is een protestants-christelijke school en is de enige school in het dorp Surhuizem. Er gaan ongeveer 140 leerlingen naar de school, waarvan 28 kinderen in groep 1 zitten.

In het onderwijs van school 3 is aandacht voor kinderen met leer- en/of gedragsproblemen, maar ook voor (hoog)begaafde kinderen. Binnen de school wordt gewerkt met klassikale jaarklassensysteem, maar de school streeft naar steeds betere omgang met de verschillen binnen de groep. De school wil de motivatie, verantwoordelijkheidsgevoel, verdraagzaamheid, zelfstandigheid en inzet van de kinderen stimuleren, zodat kinderen zich hierin kunnen ontwikkelen. Ook de nieuwsgierigheid en betrokkenheid bij de maatschappelijke ontwikkelingen wordt gestimuleerd, om zo op een positieve, kritische en praktische manier met deze ontwikkeling om te kunnen gaan.

Het handelen en de normen en waarden van de school zijn verbonden aan de christelijke levensovertuiging. Zo begint en eindigt elke schooldag met gebed, worden er christelijke liederen gezongen en worden er Bijbelverhalen verteld waar met de kinderen over gesproken wordt. Deze christelijke normen waarden, zoals die worden geleerd in de Bijbel, worden uitgedragen door op een eerlijke, open en positieve manier met elkaar om te gaan.

6.4 Samenvatting

Ouders kunnen in de gemeente Achtkarspelen kiezen uit 22 basisscholen. In Drogeham staat school 2 en in Surhuizem school 3. Dit zijn de enige scholen in deze dorpen. In tegenstelling tot school 1, want in Boelenslaan zijn er twee basisscholen. Naast school 1 is er ook een openbare school. De plannen zijn om deze twee scholen in 2013-2014 te fuseren naar een samenwerkingschool.

De drie scholen van Noventa komen in de inhoud van het onderwijs redelijk overeen. Uiteraard zitten er verschillen in de invulling hiervan. Elke school verwoordt weer op een andere manier, bijvoorbeeld in de schoolgids, welke uitgangspunten zij centraal stellen in hun onderwijs. De identiteit van de vier

basisscholen worden ook door de scholen op verschillende manieren verwoord, maar op alle scholen is het woord van God is de inspiratiebron om te kunnen werken binnen het Christelijk onderwijs.

Hoofdstuk 7 Beschrijving onderzoek

In dit hoofdstuk is de verantwoording van het onderzoek te lezen. Het onderzoek is opgezet volgens de richtlijnen van Baarda en de Goede (2006). Voor het beschrijven van het onderzoek is uit dit boek de theorie gebruikt en deze is terug te vinden in dit hoofdstuk.

7.1 Probleemstelling

In de oriëntatie op de literatuur heb ik een onderzoek gevonden waarin werd onderzocht waarom ouders voor een school hebben gekozen, met als doel meer leerlingen voor de school te werven. Omdat ik benieuwd ben waarom ouders voor een bepaalde school kiezen, is dit onderzoek een mooi voorbeeld over het onderwerp de basisschoolkeuze. Ik wil weten of de genoemde factoren in dit onderzoek en in andere onderzoeken meespelen bij de keuze voor een basisschool in mijn onderzoek. Vanuit de scholen die hebben aangegeven mee te willen doen aan het onderzoek, kwamen ook vragen met betrekking tot het onderwerp. Directie van de scholen is vooral benieuwd of ouders voor de school kiezen vanwege de christelijke identiteit.

Ik onderzoek welke factoren belangrijk zijn voor de keuze van een basisschool van ouders van kinderen in groep 1 van scholen bestuurd door Noventa. Ik ga dit onderzoeken om inzicht te krijgen om welke redenen ouders voor een bepaalde school kiezen en om de scholen in het onderzoek inzicht te geven waarom ouders voor de school hebben gekozen.

7.2 Onderzoeksvragen

Naar aanleiding van de bovenstaande probleemstelling is dit de hoofdvraag voor dit onderzoek:

Welke factoren zijn belangrijk geweest voor de keuze voor één van de vier protestants-christelijke scholen in de gemeente Achtkarspelen voor de ouders van de ingestroomde kinderen van groep 1 in 2012-2013?

Om deze vraag te beantwoorden, wordt er zowel in de theorie als in praktijk informatie verzameld. Vanuit de literatuur over dit onderwerp worden de theoretische onderzoeksvragen (deelvragen) beantwoord. Met behulp van een schriftelijk interview wordt er in de praktijk informatie verzameld. Met de resultaten hiervan moeten de praktische onderzoeksvragen worden beantwoord.

| Theoretische onderzoeksvragen

- Uit welke soorten basisonderwijs kunnen ouders, van kinderen die 4 jaar worden, kiezen in Nederland?
- Welke factoren worden er genoemd in eerdere onderzoeken naar de keuzecriteria van ouders die voor een bepaalde basisschool hebben gekozen?
- Op welke manieren kunnen ouders informatie verzamelen over de verschillende basisscholen in de omgeving en welke informatie wordt er verstrekt?

| Praktische onderzoeksvragen

- Welke factoren zijn doorslaggevend geweest voor de keuze voor 1 van de 4 protestants-christelijke scholen in de gemeente Achtkarspelen voor de ouders van de ingestroomde kinderen van groep 1 in 2012-2013?
- Op welke manieren hebben ouders informatie verzameld over de basisschool en welke informatie wordt er verstrekt?
- Naar welke factoren hebben ouders gekeken tijdens de oriëntatie op een basisschool?
- Hebben ouders gekozen voor een school in hetzelfde dorp als waar zij wonen?
- Zijn de factoren die belangrijk zijn geweest voor de keuze van de basisschool van hoge waarde voor de ouders of voor het kind?
- Wat zijn de overeenkomsten/verschillen in de resultaten van het praktijkonderzoek tussen de scholen?

7.3 Beschrijvend onderzoek

Uit de onderzoeksvraag blijkt dat het gaat om een beschrijvend onderzoek. In dit type onderzoek is het doel een nauwkeurige opsomming te geven zonder verder verbanden tussen kenmerken en verklaringen te beschrijven. In dit onderzoek wordt beschreven welke factoren belangrijk zijn geweest voor de keuze voor een basisschool. In het onderzoek worden er geen verbanden gelegd en wordt er niet vooraf of tijdens het onderzoek een theorie of hypothese gesteld, zoals bij een exploratief en een toetsingsonderzoek.

7.4 Variabelen

De variabelen in een onderzoek zijn de begrippen die in meetbare termen zijn vertaald en zo door iedereen op dezelfde manier begrepen worden. De variabelen in dit onderzoek zijn de ouders; de ouders van de kinderen in groep 1 ingestroomd in 2012-2013 en vorig schooljaar een keuze hebben gemaakt voor een basisschool. Het gaat hier om de vader en moeder, voogden of opvoeders van een kind. De ouders zijn de onafhankelijke variabelen. De factoren die belangrijk zijn geweest bij de keuze voor de basisschool zijn de afhankelijk variabelen. Deze factoren zijn in dit onderzoek de eigenschappen/kenmerken van een school. Deze factoren, of eigenschappen, zijn vertaald in meetbare begrippen in hoofdstuk 4.

7.5 Keuze observatie/interview

Als er niet (genoeg) informatie beschikbaar is over het onderwerp of de eenheden van het onderzoek, kan er een observatie of interview worden gedaan. Als het gaat om gedrag, is het verstandig om te observeren, maar als het gaat om gevoelens, attitudes, kennis houdingen of opinies gaat, dan is interviewen de juiste methode om hier gegevens over te verzamelen.

Het gaat hier om het verzamelen van gegevens over opinie en gevoelens. Er wordt in dit onderzoek geen gedrag onderzocht, waarvoor een observatie kan worden uitgevoerd. Om er achter te komen waarom ouders voor een bepaalde school hebben gekozen en op welke manieren zij zich hebben georiënteerd, wordt er in dit onderzoek gebruik gemaakt van een (schriftelijk) interview. Met deze methode voor de dataverzameling kan er in een redelijk korte tijd veel informatie verzameld worden

over een grote groep eenheden. Om deze reden is er een enquête gemaakt om zo informatie over het onderwerp te verzamelen.

Een nadeel van interviewen is de kans op sociaal wenselijke antwoorden. Respondenten kunnen vragen beantwoorden op een manier waarvan zij denken dat deze antwoorden bijvoorbeeld worden verwacht. Met het schriftelijk afnemen van het interview wordt de kans op sociale wenselijke antwoorden verkleind. Om verder zoveel mogelijk te voorkomen dat er sociaal wenselijke antwoorden worden gegeven, kunnen de enquêtes anoniem worden ingevuld.

Een ander nadeel van interviewen is de kans op non-respons. Het kan zijn dat ouders geen zin of tijd hebben om de enquête in te vullen. Daarnaast kunnen er enquêtes onvolledig worden ingevuld, waardoor de resultaten niet goed vergelijkbaar zijn.

7.6 Populatie en steekproef

In dit onderzoek worden gegevens verzameld over de onderzoekseenheden; de ouders van kinderen in groep 1 ingestroomd in 2012-2013 van de drie basisscholen van Noventa. De populatie bestaat uit alle onderzoekseenheden die in het onderzoek worden betrokken.

Voor het onderzoek zijn alle twaalf basisscholen van Noventa, de theoretische populatie, gevraagd of zij wilden meewerken aan het onderzoek. Voor vier scholen heeft de directie aangegeven dat het onderzoek bij hen om school kon plaatsvinden. Uiteindelijk wordt het onderzoek uitgevoerd op drie basisscholen van Noventa. Aan ouders van kinderen die dit schooljaar in groep 1 zitten, worden vragen gesteld over het onderwerp de basisschoolkeuze. Het totaal aantal kinderen in de groepen 1 van deze scholen is 75 (waarvan één tweeling) en de ouders van deze kinderen vormen de populatie. Ik heb er voor gekozen geen steekproef te trekken hieruit en de gehele populatie te benaderen voor het onderzoek.

7.7 Testfase

Na het opzetten van de enquête heb ik deze laten testen door ouders die in het verleden of op dit moment een keuze voor een basisschool moeten maken, waardoor zij kunnen controleren of de vragen op de juiste manier gesteld worden en of er nog vragen/antwoorden missen. Naar aanleiding hiervan zijn er nog een aantal aanpassingen gedaan in de vraagstelling, de volgorde hiervan en de antwoorden. Daarnaast is de enquête nog doorgelezen door de minor begeleidster en het bestuur van Noventa, voordat deze is uitgedeeld aan de ouders.

7.8 Meetniveaus

In een enquête kunnen gegevens worden verzameld op verschillende meetniveaus. Op nominaal niveau worden gegevens gemeten die in woorden zijn uitgedrukt, op dit niveau kan een respondent aangeven of hij man of vrouw is. Op het ordinale niveau wordt er gebruikt gemaakt van antwoordschalen. Bij interval- en rationiveau is er sprake van antwoorden in cijfers. Op rationiveau gaat het om gegevens met een vast nulpunt. Op intervalniveau is er geen sprake van een natuurlijk nulpunt.

De meeste vragen in de enquête zijn op nominaal niveau, zoals de vraag of de ouders in hetzelfde dorp wonen als waar de basisschool is gevestigd. Hier kan er geantwoord worden met ja of nee. Ook bij de vraag naar de informatieverzamelingmethode, staan er vaste antwoorden, zoals de schoolgids en de website. Bij deze vragen gaat het dus om antwoorden in woorden die niet als meer of minder worden onderscheiden. Bij één vraag uit de enquête wordt er gewerkt op ordinaal niveau. Bij de vraag wordt ouders gevraagd om aan te geven in hoeverre bepaalde schooleigenschappen belangrijk waren bij de keuze voor een basisschool. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van een antwoordschaal (1= helemaal niet belangrijk, 5= heel erg belangrijk).

7.9 Respons

De respons van het onderzoek is het aantal enquêtes dat weer ingeleverd wordt. Het deel van de steekproef, in dit geval de populatie, dat wil meewerken aan het onderzoek is de aanvankelijke respons. De uiteindelijke respons is het deel van de steekproef dat meewerkt met het onderzoek en daarbij bruikbare gegevens aanlevert.

In eerste instantie was er afgesproken dat er op vier basisscholen van Noventa (98) enquêtes zouden worden uitgedeeld aan de ouders van groep 1. Op één van deze basisscholen is dit niet gebeurd. Hierdoor zijn de ouders van deze basisschool niet benaderd voor het onderzoek en vallen ze dus buiten mijn populatie en ook buiten mijn onderzoek. Op de andere drie basisscholen zijn in totaal 73 enquêtes uitgedeeld. Hiervan zijn er 25 ingevuld en weer ingeleverd. Alle enquêtes kunnen worden gebruikt voor het beschrijven van de onderzoeksresultaten. Dit is een uiteindelijke respons van 34,2%.

7.10 Validiteit

Een onderzoek is valide als er tijdens het onderzoek wordt gemeten wat er beoogd was te meten. Voorafgaand aan het onderzoek zijn de onderzoeksvragen beschreven. Met de informatie die verkregen is door het beantwoorden van de theoretische onderzoeksvragen zijn de enquêtevragen en antwoorden opgesteld. Om tijdens het onderzoek te meten wat er beoogd was te meten, sluiten de enquêtevragen aan op de praktische onderzoeksvragen, met als doel deze te kunnen beantwoorden met behulp van de onderzoeksresultaten.

7.11 Betrouwbaarheid

Een onderzoek is betrouwbaar als het zo min mogelijk afhankelijk is van toeval. Om na te gaan hoe betrouwbaar de metingen van een onderzoek zijn kan er bijvoorbeeld een test-hertestmethode, waar het onderzoek na verloop van tijd nogmaals wordt afgenomen om te kijken of dit dezelfde resultaten oplevert.

Er zijn een aantal factoren die de betrouwbaarheid van een onderzoek nadelig kunnen beïnvloeden, zoals de omgeving waarin de respondent de enquête invult. De enquête in dit onderzoek wordt uitgedeeld aan de ouders en deze kunnen zij thuis, in hun eigen tijd, invullen. Hierdoor wordt er voorkomen dat bijvoorbeeld een interviewer invloed heeft op de gegeven antwoorden. Voor dit

onderzoek is de enquête één keer afgenomen en is er geen gebruik gemaakt van een test-hertestmethode. Wel is mijn verwachting dat de antwoorden voor een groot deel hetzelfde zijn als de enquête over een half jaar weer door deze respondenten zou worden ingevuld.

Hoofdstuk 8   Praktijkonderzoek

8.1   Enquête

Om inzicht te krijgen in de redenen waarom ouders van de kinderen in groep 1 voor één van de drie basisscholen van Noventa hebben gekozen, is er gebruikt gemaakt van een schriftelijke interview. De enquête die is wordt uitgedeeld aan de ouders, is opgenomen in de bijlagen (bijlage 3). Voorafgaand aan de enquête wordt er in een begeleidende brief om medewerking van de ouders gevraagd en wordt uitgelegd wat het onderwerp en doel van dit onderzoek is.

8.1.1   Vragen en antwoorden

De vragen in een interview kunnen open of gesloten zijn. Bij open vragen worden er geen antwoordmogelijkheden gegeven en bij gesloten vragen worden er antwoordmogelijkheden gegeven waar de respondent uit kan kiezen. In de enquête van dit onderzoek worden vooral gesloten vragen gesteld, zoals de vraag of ouders in hetzelfde dorp wonen waar de basisschool is gevestigd, waarop enkel 'ja' of 'nee' kan worden beantwoord. Ook bij de vraag op welke manieren ouders informatie zoeken over de school, staan geprecodeerde antwoorden, zoals de schoolgids en de website van de school. Bij deze vraag is het ook mogelijk om zelf een ander antwoord in te vullen, die niet bij de antwoordmogelijkheden staat. Om te bepalen welke antwoordmogelijkheden bij de vraag horen, is er vóór het opzetten van de enquête literatuuronderzoek gedaan.

Bij vraag 4 in de enquête is er gebruik gemaakt van een antwoordschaal. Ouders wordt gevraagd over 20 schooleigenschappen aan te geven in hoeverre deze belangrijk zijn geweest. Er is gekozen voor een vijfpuntsschaal: 1 = helemaal niet belangrijk, 2 = niet belangrijk, 3 = niet onbelangrijk/niet belangrijk, 4 = belangrijk, 5 = heel erg belangrijk. Het is voor ouders mogelijk om een antwoord te geven in de middencategorie, omdat het kan zijn dat een schooleigenschap niet onbelangrijk, maar ook niet belangrijk is geweest bij de keuze voor de basisschool. Het is dus niet mogelijk om 'geen mening' in te vullen bij deze vraag.

In gesprekken met de directie en leerkrachten van de scholen waar de enquêtes worden afgenomen, is er aangeraden een simpele, duidelijke formulering van de vragen en antwoorden te geven. Voor een gedeelte van de populatie kan het bijvoorbeeld het gebruik van moeilijke vragen, het invullen van de enquête belemmeren.

8.1.2   Na het afnemen van de enquête

Nadat de enquêtes weer zijn ingeleverd op de scholen en weer zijn ontvangen door mij, blijkt dat een aantal dingen niet goed zijn gegaan. In eerste instantie was er afgesproken dat er op vier basisscholen van Noventa (98) enquêtes zouden worden uitgedeeld aan de ouders van groep 1. Het ging hier om de protestants-christelijke basisscholen 1, 2, 3 en 4. Op school 4 zijn de enquêtes niet uitgedeeld, waardoor de ouders van de kinderen uit groep 1 van deze basisschool niet benaderd zijn voor het onderzoek. Gevolg hiervan is dat deze ouders buiten de populatie vallen en niet worden meegenomen in het onderzoek.

Tijdens het verwerken van de resultaten blijkt dat niet alle schooleigenschappen, die zijn gevonden in het literatuuronderzoek, zijn overgenomen in de enquête. Zo wordt in de bestudeerde onderzoeken het schooleigenschap 'sfeer' (of 'goede sfeer') genoemd, en komt deze eigenschap zelfs als het belangrijkste eigenschap naar voren bij de resultaten van deze onderzoeken. Bij het opzetten van de enquête is deze niet opgenomen in de lijst van schooleigenschappen, waarvan gevraagd wordt aan te geven in hoeverre deze belangrijk zijn geweest bij de keuze. Wel was het mogelijk om aan de 20 schooleigenschappen die wel genoemd worden in de enquête, eigenschappen toe te voegen die mogelijk wel belangrijk waren bij de schoolkeuze maar niet worden genoemd. Geen van de respondenten heeft de eigenschap 'sfeer' daar ingevuld.

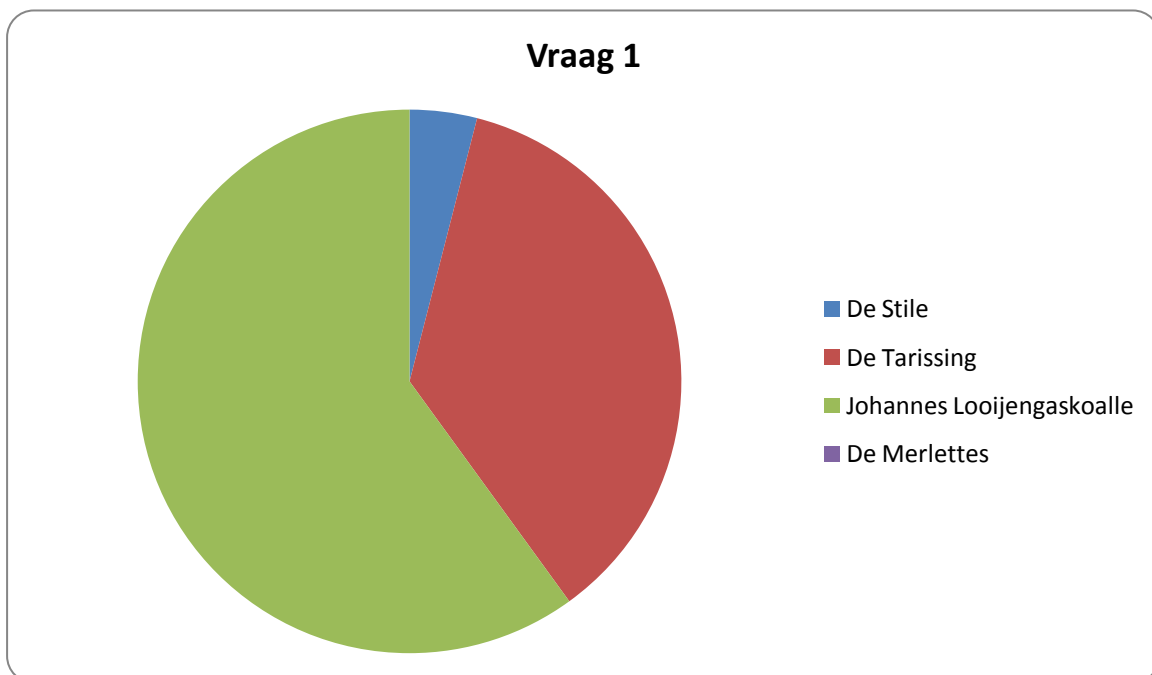
8.2 Resultaten enquête

Vraag 1:

Wat is de naam van de basisschool van uw kind(eren)?

Antwoorden:

- School 1 (1)
- School 2 (9)
- School 3 (15)
- School 4 (0)

Vraag 2:

Woont u in dezelfde plaats als waar de basisschool staat?

Antwoorden:

- Ja (25)
- Nee (0)

Alle ouders hebben aangegeven dat zij in dezelfde plaats wonen als waar de basisschool is gevestigd. Dit betekent dat 100% van de respondenten deze vraag met 'ja' heeft beantwoord.

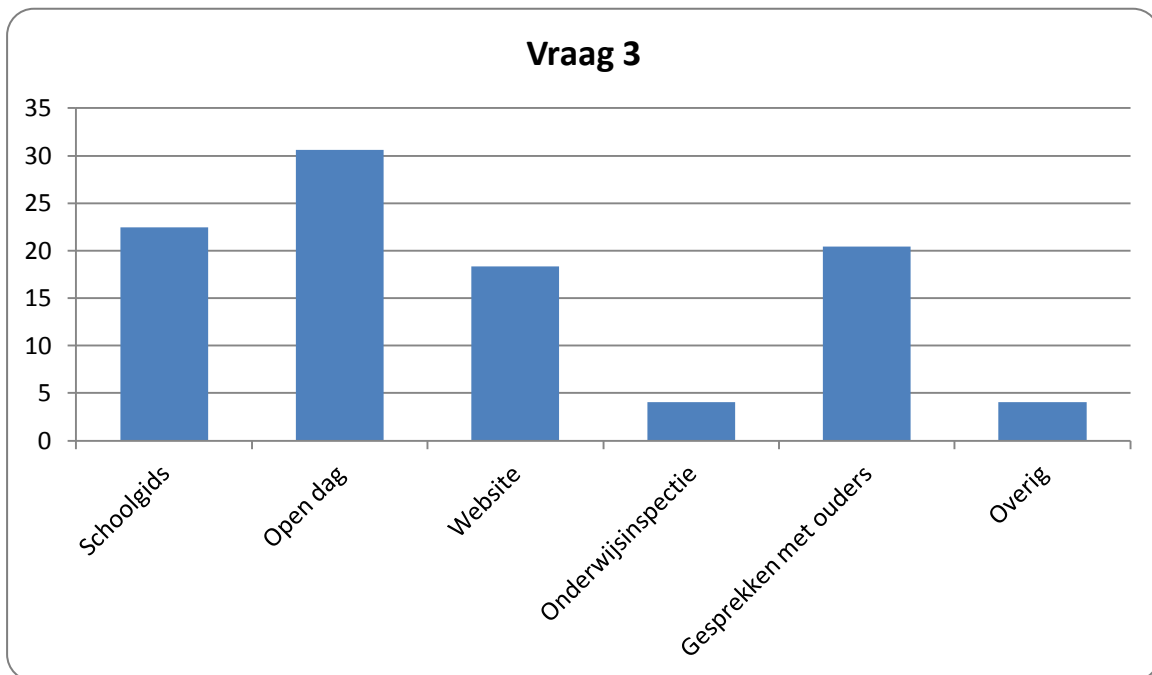
Vraag 3:

Op welke manier heeft u informatie verzameld over de school? (meerdere antwoorden mogelijk)

Antwoorden:

- Schoolgids (11)
- Open dag bezocht (15)
- Website van de school (9)
- Onderwijsinspectie (2)
- Gesprekken met andere ouders (10)
- Overig (2)

Bij deze vraag konden de ouders meerdere antwoorden aankruisen. Ouders hebben verschillend één t/m vier antwoorden gegeven. Een respondent heeft aangegeven geen informatie te hebben gezocht over de basisschool.

Vraag 4:

Hieronder staan eigenschappen van een basisschool die van invloed kunnen zijn op de keuze. Wilt u het cijfer omcirkelen dat aangeeft in hoeverre deze eigenschap voor u belangrijk is geweest? Onderaan kunt u eventueel nog eigenschappen invullen, die wel van invloed zijn geweest, maar niet worden genoemd.

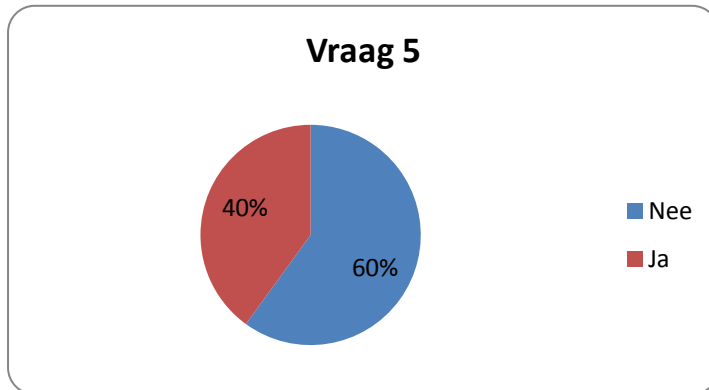
Deze grafiek staat in een vergrote versie in bijlage 4.

Vraag 5:

Was er tijdens het zoeken naar informatie over de basisschool een eigenschap waar u speciaal naar heeft gekeken?

Antwoorden

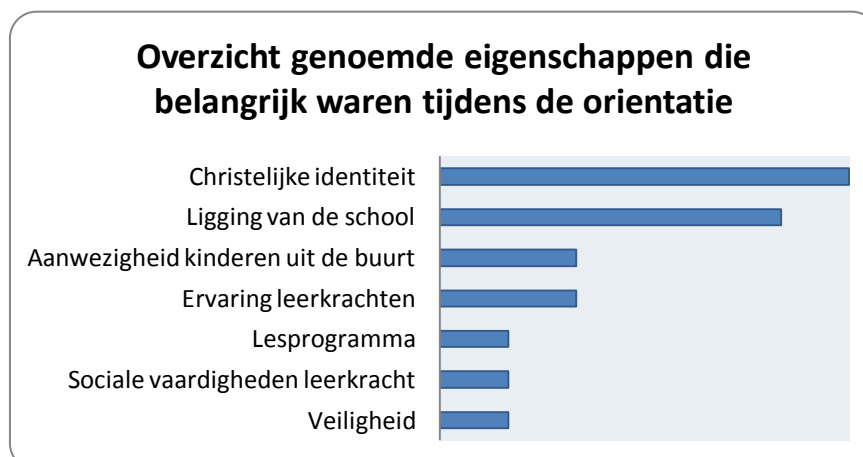
- Nee, er was voor mij niet één eigenschap speciaal of erg belangrijk. (15)
- Ja (10)

Aan de ouders die het antwoord 'ja' hebben aangekruist, is gevraagd om maximaal drie eigenschappen in te vullen die zij belangrijk vonden bij de oriëntatie. De volgende eigenschappen worden genoemd:

- *Ligging van de school (5)*
- *Christelijke identiteit (6)*
- *Aanwezigheid kinderen uit de buurt (2)*
- *Lesprogramma (1)*
- *Sociale vaardigheden van de leerkracht (1)*
- *Veiligheid in en om de school (1)*
- *Ervaring leerkrachten (2)*

Daarnaast is er door één respondent aangegeven dat de ervaring van ouders belangrijk was tijdens de oriëntatie. Een andere respondent heeft aangegeven de recensie van de onderwijsinspectie belangrijk was.

Vraag 6:

Welke van de schooleigenschappen uit vraag 4 hebben uiteindelijk de doorslag gegeven voor de keuze voor deze basisschool?

Ouders kunnen bij deze vraag een top 3 invullen van de eigenschappen die de doorslag hebben gegeven voor de basisschoolkeuze. Één respondent heeft deze vraag niet ingevuld en niet alle respondenten hebben drie eigenschappen ingevuld. Wel hebben de (24) respondenten allemaal een nummer 1 ingevuld.

Antwoorden:

1.

- Ligging van de school (13)
- Lesprogramma (1)
- Aandacht voor sociale vaardigheden (1)
- Christelijke identiteit (3)
- Ander kind uit het gezin op de school (1)
- Onderwijs sluit aan bij opvoeding thuis (1)
- Reputatie van de school (1)
- Werkervaring leerkrachten (1)
- Aanwezigheid kinderen uit de buurt (1)

2.

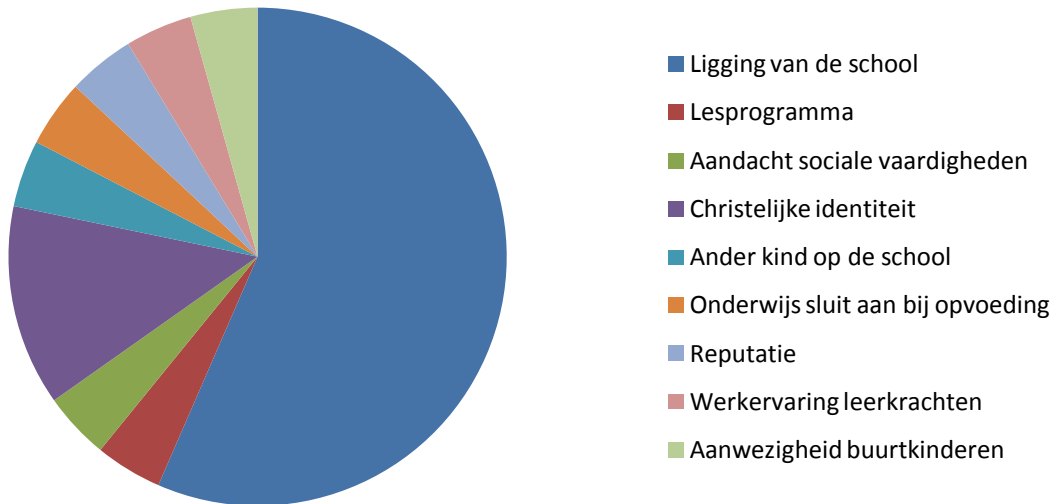
- Ligging van de school (3)
- Lesprogramma (4)
- Christelijke identiteit (5)
- Onderwijs sluit aan bij opvoeding thuis (1)
- Aanwezigheid kinderen uit de buurt (4)
- Onderwijsmethode past bij het kind (1)
- Aanwezigheid kinderen met gelijke achtergrond (1)
- Veiligheid (1)
- Zelf als kind op de school gezeten (1)

3.

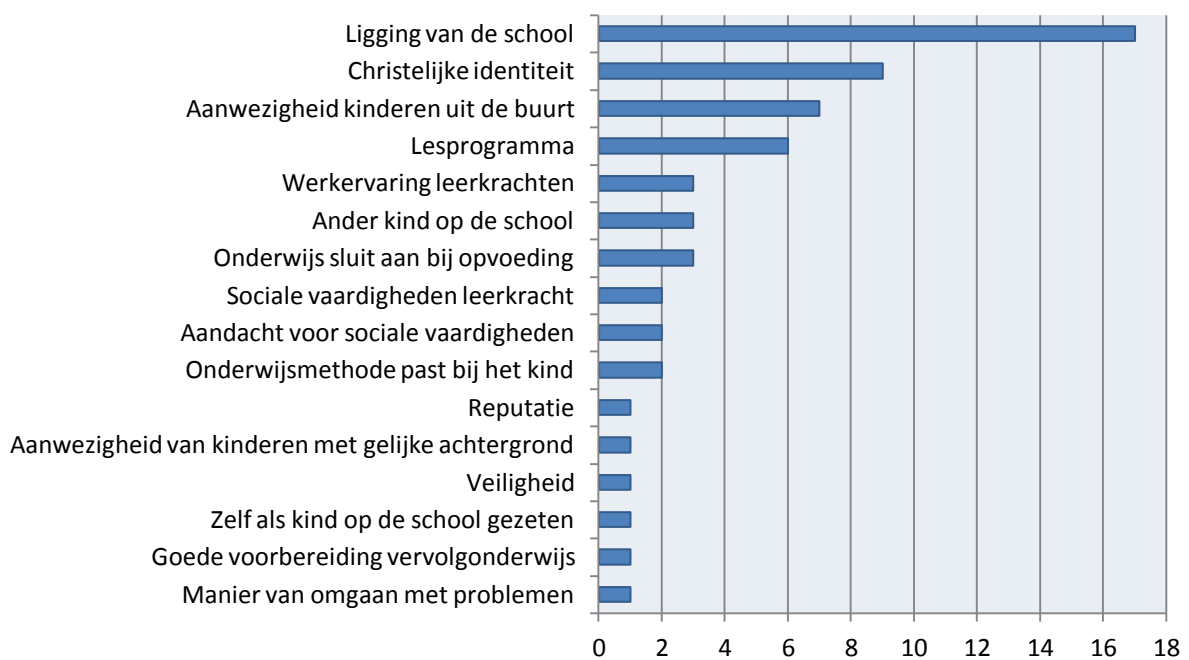
- Ligging van de school (1)
- Lesprogramma (1)
- Aandacht voor sociale vaardigheden (1)
- Christelijke identiteit (1)
- Ander kind uit het gezin op de school (2)
- Onderwijs sluit aan bij opvoeding thuis (1)
- Sociale vaardigheden van de leerkracht (2)
- Werkervaring leerkrachten (2)
- Aanwezigheid kinderen uit de buurt (2)
- Goede voorbereiding vervolgonderwijs (1)
- Onderwijsmethode past bij het kind (1)

- Manier van omgaan met problemen (1)

Verdeling van de eigenschappen naar aantal keer genoemd op de eerste plaats

Overzicht genoemde eigenschappen in de top 3

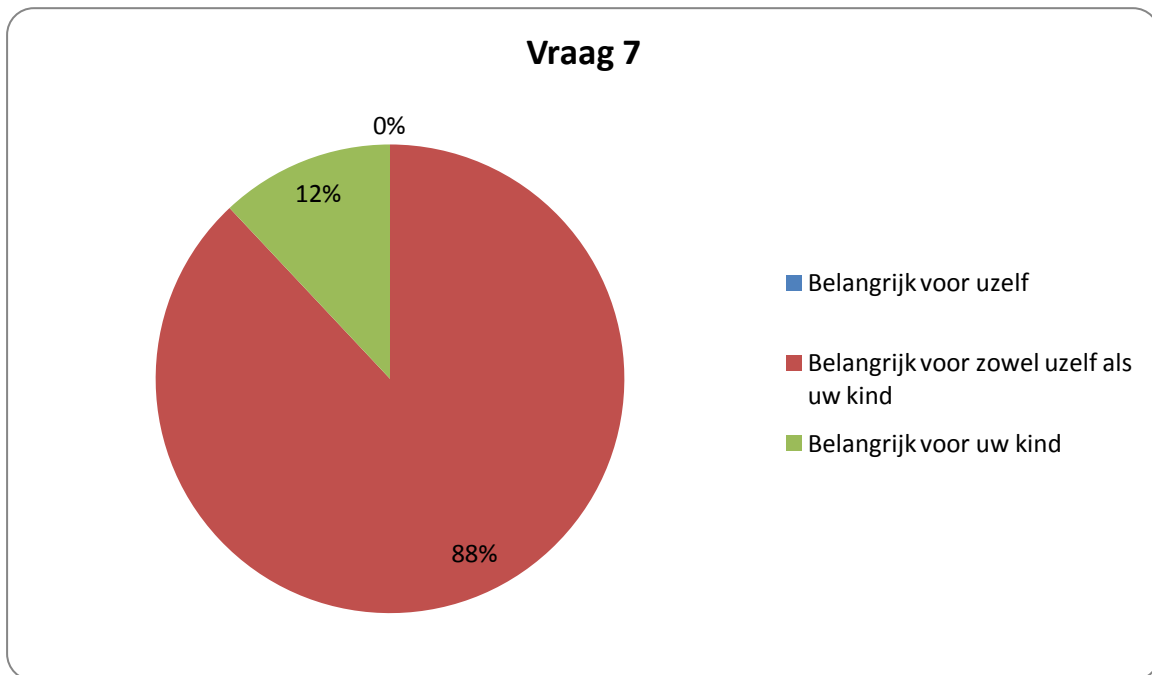

Vraag 7:

Heeft u de keuze gemaakt voor de basisschool omdat de eigenschappen van de school belangrijk zijn voor u of omdat deze belangrijk zijn voor uw kind?

Antwoorden:

- Belangrijk voor uzelf (0)
- Belangrijk voor zowel uzelf als uw kind (22)
- Belangrijk voor uw kind (3)

8.3 Resultaten per school

Om verschillen en overeenkomsten tussen de scholen te kunnen opmerken, zijn de onderzoeksresultaten per school uitgewerkt door de gegevens in percentages naast elkaar te zetten. Als eerst is te lezen wat de respons per school en voor het totale onderzoek is. Daarnaast worden de vragen en antwoorden uit de enquête besproken die gaan over het oriënteren op de basisschool, de schooleigenschappen die belangrijk zijn geweest bij het kiezen voor een basisschool en welke schooleigenschappen uiteindelijk de doorslag hebben gegeven voor de basisschoolkeuze.

Per school heb ik een overzicht gemaakt om de resultaten van de enquêtes terug te koppelen naar de directie van de school. Ook hierin zijn de onderwerpen van deze paragraaf verwerkt. Het overzicht van de drie scholen zijn te vinden in de bijlagen (bijlage 8, 9 en 10).

8.3.1 Respons

In onderstaande tabel staat het overzicht van de respons. Hierin zijn de gegevens verwerkt over het aantal uitgedeelde en ingeleverde enquêtes per school en het totaal van de drie scholen. Uit dit tabel blijkt dat de meeste enquêtes zijn ingeleverd door ouders met kinderen op school 3. Op school 1 is 1 enquête ingeleverd, de respons is voor deze school dan ook het laagst.

Tabel 1

	School 1	School 2	School 3	Totaal
Aantal uitgedeelde enquêtes	10	35	28	73
Aantal ingeleverde enquêtes	1	9	15	25
Respons	10%	25,7%	53,6%	34,3%

9.3.2 Oriëntatie

Op de vraag op welke manieren ouders informatie hebben verzameld over de school, konden er zes antwoorden worden aangekruist. Het geven van meerdere antwoorden was mogelijk bij deze vraag. In tabel 2 staan deze antwoorden en het percentage van de respondenten die het antwoord hebben aangekruist.

Tabel 2

	School 1	School 2	School 3	Totaal
Schoolgids	100%	44,4%	40%	44%
Open dag	100%	55,5%	60%	60%
Website van de school	0%	44,4%	33,3%	36%
Onderwijsinspectie	0%	0%	13,3%	8%
Gesprekken met andere ouders	0%	55,5%	33,3%	40%
Anders	0%	11,1%	6,6%	8%

Uit tabel 2 blijkt dat op alle scholen de meeste ouders de open dag van de basisschool hebben bezocht om zich op deze manier te oriënteren. Daarnaast hebben ouders (ook) vooral in de

schoolgids, op de website van de school en door gesprekken te voeren met andere ouders, informatie verzamelt over de basisschool.

In de enquête is gevraagd of ouders tijdens het zoeken van informatie hebben gekeken naar een speciaal schooleigenschap. In tabel 3 is te lezen hoe deze vraag is beantwoord per school en het totaal van de drie scholen. Daarnaast konden ouders maximaal drie schooleigenschappen invullen die belangrijk waren tijdens de oriëntatie. De schooleigenschappen die zijn genoemd en per eigenschap het percentage van de ouders die deze heeft genoemd staan in tabel 4.

Tabel 3

	School 1	School 2	School 3	Totaal
Nee	0%	66,7%	60%	60%
Ja	100%	33,3%	40%	40%

Tabel 4

	School 1	School 2	School 3	Totaal
Christelijke identiteit	100%	33,3%	11,1%	60%
Ligging van de school	0%	16,7%	11,1%	50%
Aanwezigheid kinderen uit de buurt	0%	16,7%	0%	20%
Ervaring leerkrachten	0%	0%	18,2%	20%
Lesprogramma	0%	33,3%	11,1%	10%
Sociale vaardigheden leerkracht	0%	0%	27,3%	10%
Veiligheid	0%	0%	27,3%	10%

Uit tabel 3 blijkt dat meer dan de helft van de respondenten tijdens de oriëntatie niet speciaal naar een of meerdere eigenschappen hebben gekeken. De ouders die wel een bepaald eigenschap belangrijk vonden tijdens het zoeken van informatie, noemen zeven verschillende eigenschappen. Voor school 1 en 2 is de christelijke identiteit van de school de meest genoemde eigenschap waar naar gekeken wordt. Bij school 3 zijn de sociale vaardigheden en veiligheid de meest genoemde eigenschappen die belangrijk zijn geweest tijdens de oriëntatie op de basisschool.

8.3.3 Keuze voor de basisschool

In de enquête is ouders gevraagd in hoeverre bepaalde schooleigenschappen belangrijk waren bij de keuze voor een basisschool. De ouders konden over 20 schooleigenschappen een cijfer van 1 t/m 5 (1= helemaal niet belangrijk, 5= heel erg belangrijk) omcirkelen, om aan te geven in hoeverre deze belangrijk is geweest. Daarnaast ruimte om zelf eigenschappen aan de lijst toe te voegen, die niet zijn genoemd, maar mogelijk wel belangrijk zijn geweest voor de keuze van de basisschool. Geen van de respondenten heeft aan de 20 genoemde schooleigenschappen, nog eigenschappen toegevoegd. In de tabel staan de schooleigenschappen en het gemiddeld gegeven cijfer per school en het gemiddelde voor het gehele onderzoek. Om dit overzichtelijk te maken, zijn deze gegevens ook in een grafiek verwerkt, deze kunt u vinden in bijlage 5.

Tabel 5

	School 1	School 2	School 3	Totaal
Lesprogramma	4	4	4,13	4,04
Vorbereiding vervolgonderwijs	4	4,1	4,36	3,93
Werkervaring leerkrachten	4	3,8	4	3,93
Manier omgang met problemen	4	3,8	4,4	4,06
Ligging van de school	4	4,3	4,26	4,18
Aantal leerlingen per klas	4	3,7	3,86	3,85
Veiligheid in en om de school	4	3,7	4,4	4,03
Faciliteiten in de school	4	3,3	3,86	3,72
Reputatie van de school	4	3,4	4,06	3,82
Christelijke identiteit	5	3,4	3,73	4,04
Hygiëne in en om de school	4	3,8	4,2	4
Aandacht voor sociale vaardigheden	4	3,8	4,23	4,01
Onderwijs sluit aan bij opvoeding thuis	4	3,7	4,2	3,96
Onderwijsmethode past bij het kind	4	3,5	4,2	3,9
Aanwezigheid kinderen uit de buurt	4	4,2	4,2	4,13
Bekwaamheid directie	4	3,6	4,33	3,97
Sociale vaardigheden leerkracht(en)	4	3,7	4,33	4,01
Aanwezigheid kinderen met een gelijke achtergrond	4	3,1	3,6	3,56
Zelf op de school gezeten	n.v.t.	1,7	2,83	2,26
Ander kind uit het gezin op de school	n.v.t.	2,66	4,37	3,51

In tabel 5 is te lezen welke schooleigenschappen belangrijk zijn geweest bij de keuze voor de basisschool. Per school zit er verschil in de drie meest belangrijke eigenschappen. Om dit inzichtelijke te maken, staan in tabel 6 per school de drie meest belangrijke eigenschappen. In dit tabel is ook te zien dat de ligging van de school gemiddeld het belangrijkste is. Daarop volgt de aanwezigheid van kinderen uit de buurt en daarna de manier van omgaan met problemen. Opvallend is dat voor elke school een ander eigenschap gemiddeld het hoogste cijfer heeft gekregen van de ouders.

Tabel 6

School 1	School 2	School 3	Gehele populatie
Christelijke identiteit (5,00)	Ligging van de school (4,30)	Ander kind op de school (4,37)	Ligging van de school (4,18)
De andere 17 eigenschappen zijn allemaal ingevuld met 4= belangrijk.	Aanwezigheid kinderen uit de buurt (4,20)	Vorbereiding vervolgonderwijs (4,36)	Aanwezigheid kinderen uit de buurt (4,13)
	Vorbereiding vervolgonderwijs (4,1)	Sociale vaardigheden leerkrachten, bekwaamheid directie (4,33)	Manier omgaan met problemen (4,06)

Van de schooleigenschappen in tabel 5 is ouders gevraagd welke hiervan de doorslag hebben gegeven bij de uiteindelijke schoolkeuze en deze in te vullen als een top 3. Één respondent heeft deze vraag niet ingevuld en niet alle respondenten hebben drie eigenschappen ingevuld. Wel hebben de (24) respondenten allemaal een nummer 1 ingevuld. In tabel 7 staan de schooleigenschappen die als eerste worden genoemd in de top 3. In tabel 8 staan alle eigenschappen die door respondenten bij deze vraag zijn genoemd. Per eigenschap is er te lezen hoeveel procent van de respondenten het eigenschap heeft genoemd in de gehele top 3.

Tabel 7

	School 1	School 2	School 3	Totaal
Ligging van de school	0%	44,4%	64,3%	54,2%
Christelijke identiteit	100%	11,1%	7,1%	12,5%
Aandacht sociale vaardigheden	0%	0%	7,1%	7,1%
Ander kind op de school	0%	0%	7,1%	7,1%
Onderwijs sluit aan bij opvoeding	0%	0%	7,1%	7,1%
Reputatie	0%	11,1%	0%	7,1%
Werkervaring leerkrachten	0%	11,1%	0%	7,1%
Aanwezigheid buurtkinderen	0%	11,1%	0%	7,1%

Tabel 8

	School 1	School 2	School 3	Totaal
Ligging van de school	0%	66,7%	78,6%	70,8%
Christelijke identiteit	100%	33,3%	35,7%	37,5%
Aanwezigheid kinderen uit de buurt	0%	33,3%	28,6%	29,2%
Lesprogramma	0%	44,4%	21,4%	25%
Werkervaring leerkrachten	0%	11,1%	7,1%	12,5%
Ander kind op school	0%	22,2%	7,1%	12,5%
Onderwijs sluit aan bij opvoeding	0%	0%	21,4%	12,5%
Sociale vaardigheden leerkrachten	0%	0%	14,2%	8,3%
Aandacht sociale vaardigheden	0%	11,1%	7,1%	8,3%
Onderwijsmethode past bij het kind	0%	11,1%	7,1%	8,3%
Reputatie	0%	11,1%	0%	4,2%
Aanwezigheid kinderen met gelijke achtergrond	0%	0%	7,1%	4,2%
Veiligheid	0%	11,1%	0%	4,2%
Zelf als kind op school gezeten	0%	11,1%	7,1%	4,2%
Goede voorbereiding vervolgonderwijs	0%	0%	7,1%	4,2%
Manier van omgaan met problemen	0%	11,1%	0%	4,2%

Voor school 2 en school 3 geldt dat de ligging van de school het meest is genoemd op de eerste plaats in de top 3. Daarnaast is deze eigenschap ook het meest ingevuld in de gehele top 3 door de ouders met kinderen op deze scholen. De respondent van school 1 heeft aangegeven dat alleen de christelijke identiteit de doorslag heeft gegeven voor de basisschoolkeuze. Respondenten van school 2 hebben in de gehele top 3, naast de ligging van de school, het lesprogramma ingevuld. Voor school 3 is dit de christelijke identiteit.

Hoofdstuk 9 Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt de conclusie beschreven van het praktijkonderzoek. Dit wordt onder andere gedaan door de deelvragen te beantwoorden die aan het begin van dit onderzoek zijn geformuleerd. Samen met de theorie (H6.2) wordt de hoofdvraag van het onderzoek beantwoord. Aan het einde van dit hoofdstuk kunt u de aanbevelingen van dit onderzoek lezen.

9.1 Onderzoeksvragen

Welke factoren zijn doorslaggevend geweest voor de keuze voor 1 van de 4 protestants-christelijke scholen in de gemeente Achtkarspelen voor de ouders van de ingestroomde kinderen van groep 1 in 2012-2013?

In het onderzoek is ouders gevraagd een top-3 in te vullen van 20 schooleigenschappen die uiteindelijk de doorslag hebben gegeven om voor de basisschool te kiezen. In de gehele top-3 worden 17 van de 20 eigenschappen genoemd. De ligging van de school wordt met 70,8% het meest genoemd in de drie meest doorslaggevende factoren. Daarop volgt met 37,5% de christelijke identiteit van de school. De aanwezigheid van kinderen uit de buurt is door 29,2% van de ouders genoemd. De ligging van de school is voor ouders die de basisscholen 2 en 3 hebben gekozen de doorslaggevende factor. Voor school 1 is dit de christelijke identiteit van de school.

In de enquête die is uitgedeeld aan de ouders was er ruimte om opmerkingen of aanvullingen op antwoorden op te schrijven. Daarin is door een aantal ouders gegeven dat de ligging van de school doorslaggevend is geweest, omdat de school het enige school in het dorp is.

Op welke manieren hebben ouders informatie verzameld over de basisschool?

De verschillende manieren om te kunnen oriënteren op het basisonderwijs zijn in het theoretische gedeelte beschreven. Via bijvoorbeeld de schoolgids en het organiseren van open dagen kunnen scholen naar de ouders communiceren wie zij zijn (missie/visie) en hoe bijvoorbeeld de organisatie van de school eruit ziet.

Op welke manieren de ouders informatie hebben gezocht, blijkt uit de resultaten van de enquête. Meer dan de helft van de ondervraagden heeft de open dag van de school bezocht (60%). Ook de schoolgids (44%), gesprekken met andere ouders (40%) en de website van de school (36%) worden gebruikt tijdens de oriëntatie. Ook zijn er ouders die zich niet hebben georiënteerd en ouders die via interne oriëntatie informatie en gevoelens over de school hebben verzameld.

Naar welke factoren hebben ouders gekeken tijdens de oriëntatie op een basisschool?

Van de ouders die hebben aangegeven speciaal naar een schooleigenschap(pen) te kijken tijdens de oriëntatie, gaat het bij 60% procent om de christelijke identiteit van de school. De opmerkingen die hierover worden gegeven door de ouders in de enquête geven aan dat er vooral wordt gekeken hoe er wordt omgegaan met de christelijke identiteit. Voor de meeste ouders geldt dat dit is gedaan, omdat de godsdienst thuis (en in de opvoeding) een belangrijke rol speelt. Voor sommige ouders is er

juist gekeken naar de omgang met de christelijke identiteit, omdat zij zelf niet christelijk zijn en willen weten welke rol dit gaat spelen in het onderwijs aan hun kind(eren).

Van de ouders heeft 50% speciaal gekeken naar de ligging van de school. De ligging van de school komt, als het gaat om de daadwerkelijke keuze, als belangrijkste factor naar voren. Tijdens de oriëntatie wordt er dus, tijdens het zoeken van informatie, meer gekeken naar de christelijke identiteit dan de ligging van de school.

Per school zit er wel weer verschil in de schooleigenschappen waarnaar wordt gekeken tijdens de oriëntatie. De ouders die hebben gekozen voor school 3 hebben tijdens het zoeken van informatie vooral gelet op de sociale vaardigheden van de leerkracht en de veiligheid in school 2 komt de christelijke identiteit weer naar voren als de schooleigenschap die het meest genoemd wordt, maar ook het lesprogramma wordt evenveel genoemd.

Hebben ouders gekozen voor een school in hetzelfde dorp als waar zij wonen?

Uit het praktijkonderzoek blijkt dat alle ondervraagden in dezelfde plaats wonen als waar de basisschool is gevestigd. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt ook dat de ligging van de school bij de meeste ouders de doorslag hebben gegeven om voor de basisschool te kiezen. Een aantal ouders hebben aangegeven dat de ligging van de school belangrijk/doorslaggevend is geweest, omdat de basisschool de enige in het dorp is, zoals dit het geval is bij school 2 en 3.

Zijn de factoren die belangrijk zijn geweest voor de keuze van de basisschool van hoge waarde voor de ouders of voor het kind?

Bij de keuze voor een basisschool, kan dit worden gedaan, omdat de ouders de keuze maken omdat zijzelf bepaalde schooleigenschappen belangrijk vinden of omdat er meer (of alleen) is gekeken of deze belangrijk zijn voor het kind en passen bij het kind.

Uit het onderzoek blijkt dat geen van deze ouders de keuze heeft gemaakt omdat de schooleigenschappen enkel belangrijk zijn voor henzelf. Voor 88% van de ouders geldt dat de schooleigenschappen belangrijk zijn voor zowel henzelf als voor het kind. Daarbij is door een ouder aangegeven dat de keuze wordt gemaakt door goed na te denken over wat je voor je kind het beste lijkt. De overige 12% van de ouders de keuze gemaakt, omdat de eigenschappen belangrijk zijn voor het kind.

Wat zijn de overeenkomsten/verschillen in de resultaten van het praktijkonderzoek tussen de scholen?

Omdat de respons van de scholen erg verschillend is, is het lastig de resultaten te vergelijken. Voor school 1 geldt namelijk dat er maar één enquête is ingeleverd en is het dus niet te zeggen of de antwoorden die gegeven zijn, gelden voor alle ouders die door school 1 zijn benaderd voor het onderzoek, maar de enquête niet hebben ingevuld. De respons van school 3 is relatief het hoogst en met deze resultaten en zal dit een beter globaal beeld geven waarom de ouders voor deze school hebben gekozen. Als de resultaten naast elkaar worden gezet, is te zien dat de factoren die belangrijk

zijn geweest bij de basisschoolkeuze, per school verschillen (tabel 1). Voor school 1 heeft de respondent aangegeven dat de christelijke identiteit heel erg belangrijk was bij de keuze, en dat alle overige schooleigenschappen belangrijk zijn geweest. Voor de ouders die school 2 hebben gekozen, waren gemiddeld 4 schooleigenschappen belangrijk bij de keuze. Voor school 3 zijn dit er 15. Naast dat de hoeveelheid belangrijke factoren per school verschillen, zit er ook verschil in de inhoud van deze factoren. Elke school heeft een andere factor die als meest belangrijk uit de resultaten komt. Als deze worden ingedeeld in het drie-factorenmodel (H4.1), is voor de ouders van school 1 de richting van de school het belangrijkste, voor school 2 is dit de bereikbaarheid en voor school 3 de kwaliteit van het onderwijs belangrijker.

Tabel 1

School 1	School 2	School 3
Christelijke identiteit (5,00)	Ligging van de school (4,30)	Manier omgaan met problemen (4,40) Veiligheid (4,40)
	Aanwezigheid kinderen uit de buurt (4,20)	Ander kind uit het gezin op de school (4,37)
	Voorbereiding vervolgonderwijs (4,10)	Voorbereiding vervolgonderwijs (4,36)
	Lesprogramma (4,00)	Bekwaamheid directie (4,33) Sociale vaardigheden leerkrachten (4,33)
		Ligging van de school (4,26)
		Aandacht voor sociale vaardigheden (4,23)
		Hygiëne (4,20) Onderwijs sluit aan bij opvoeding (4,20) Onderwijsmethode past bij het kind (4,20) Aanwezigheid kinderen aan de buurt (4,20)
		Lesprogramma (4,13)
		Reputatie van de school (4,06)
		Werkervaring leerkrachten (4,00)

9.2 Belangrijke factoren bij de keuze voor een basisschool

Welke factoren zijn belangrijk geweest voor de keuze voor één van de vier protestants-christelijke scholen in de gemeente Achtkarspelen voor de ouders van de ingestroomde kinderen van groep 1 in 2012-2013?

Om de hoofdvraag van het onderzoek te beantwoorden, is ouders is de enquête gevraagd over 20 eigenschappen aan te geven in hoeverre deze belangrijk zijn geweest bij de basisschoolkeuze. Dit kon door een cijfer aan te omcirkelen van 1 t/m 5, waarbij 4 'belangrijk' is. De factoren die uiteindelijk een gemiddelde van en boven de 4,00 hebben, zijn belangrijk geweest bij de basisschool keuze. Dit zijn de factoren die belangrijk zijn geweest bij de keuze van de basisschool voor ouders met kinderen in groep 1 op één van de drie basisscholen van Noventa (en tussen haakjes de gemiddelde waarde):

- Ligging van de school (4,18)

- Aanwezigheid kinderen uit de buurt (4,13)
- Manier omgaan met problemen (4,06)
- Lesprogramma (4,04)
- Christelijke identiteit (4,04)
- Veiligheid in en om de school (4,03)
- Aandacht voor sociale vaardigheden (4,01)
- Sociale vaardigheden van de leerkrachten (4,01)
- Hygiëne in en om de school (4,00)

Van de drie factoren, bereikbaarheid, richting en kwaliteit van onderwijs, kiezen deze ouders dus vooral voor de bereikbaarheid. Zoals eerder in dit hoofdstuk te lezen is, verschilt de factor per school. Maar voor een groot deel van de populatie van dit onderzoek, geldt dat de kwaliteit van onderwijs niet de belangrijkste factor is geweest om de school te kiezen. Zoals eerder is beschreven in dit onderzoek (H4.1) is een voorwaarde voor concurrentie tussen scholen op basis van het onderwijsaanbod, dat de kwaliteit van het onderwijs een belangrijke rol inneemt bij de keuze voor een basisschool:

‘De keuze voor simpelweg ‘de school om de hoek’ dwingt scholen niet tot concurrentie en verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.’ (Herweijer & Vogels, blz. 77)

9.3 Aanbevelingen

Uit het onderzoek komen de factoren naar voren die belangrijk zijn geweest bij de keuze voor een basisschool. De ligging van de school komt als de belangrijkste factor naar voren, omdat bijvoorbeeld de basisschool de enige school in het dorp is. Om inzicht te krijgen waarom ouders kiezen voor ‘de school om de hoek’ zou er nader onderzoek kunnen worden gedaan. Daarbij zou ook gekeken kunnen worden in hoeverre ouders bereid zijn een basisschool te kiezen in bijvoorbeeld een ander dorp, als het onderwijs op de school beter aansluit bij het kind.

Om ouders informatie te geven die kan worden gebruikt tijdens de oriëntatie op de basisschool, is er een opzet voor een website gemaakt. Deze opzet is gemaakt met het doel de informatievoorziening naar de ouders en de concurrentie tussen basisscholen te bevorderen. Op de website moet het onder andere mogelijk zijn basisscholen te zoeken. Dit kan bijvoorbeeld door een plaats in te vullen. Als de resultaten van (meerdere) basisscholen onder elkaar staan, worden de verschillen tussen de scholen duidelijk. Hiervoor is het uiteraard nodig dat de gegevens van alle basisscholen in een bepaalde gemeente, of zelfs in heel Nederland, verwerkt zijn op de website. Daarnaast zou de website kunnen worden uitgebreid met ‘beoordelingen’ van ouders met kinderen op de basisschool. Via de zoekresultaten kunnen bezoekers de recensies van andere ouders lezen, waarin bijvoorbeeld de ervaringen en de tevredenheid, over bepaalde schooleigenschappen, beschreven worden.

Literatuurlijst

Boeken

Baarda, D.B. & Goede, M.P.M. de (2007). *Basisboek methoden en technieken. Handleiding voor het opzetten van kwantitatief onderzoek*. Groningen: Wolters-Noordhoff.

Eijkeren, M. van (2005). *Werken in het basisonderwijs*. Baarn: Hbuitgevers.

Hoffenkamp, M. (2011). *Mijn school is katholiek! Inleiding in het katholicisme*. 's-Hertogenbosch: Adveniat Geloofseducatie.

Roelsma-Somer, S. (2008). *De kwaliteit van Hindoescholen* (proefschrift).

Alkema, E. & Tjerkstra, W. (2011). *Meer dan onderwijs*. Assen: Van Gorcum.

Herweijer, L. & Vogels, R. (2004). *Ouders over opvoeding* (scp-publicatie 2004/20). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Publicaties

Meer, M. van der & Ploeg, S.W. van der (2007). *Particulieren B3-scholen 2007-2008* (Regioplan Beleidsonderzoek). Gevonden op <http://www.regioplan.nl/meida/pdf/id/396/file-name/particuliere-b3-scholen-over-aantallen-en-motieven.pdf>

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2012). *Basisonderwijs 2012-2013. Gids voor ouders en verzorgers*. Gevonden op <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/brochures/2011/09/08/basisonderwijs-2012-2013-gids-voor-ouders-en-verzorgers.pdf>

Hoppenbrouwers, C. (2007). *Onderzoek naar het besluitvormingsproces van ouders van basisschoolleerlingen. De keuze tussen twee basisscholen...WOUW!* Gevonden op <http://www.arno.uvt.nl/show.cgi?fid=80661>

Websites

<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=03753&D1=a&D2=1&D3=a&D4=0&D5=11-21&HDR=T,G3,G4&STB=G2,G1&VW=T> (geraadpleegd op 20/04/2013)

<http://www.lobo.nl/openbaar-onderwijs-en-bijzonder-onderwijs> (geraadpleegd op 20/04/2013)

<http://www.deisbo.nl> (geraadpleegd op 21/04/2013)

<http://www.deisbo.nl/wp-content/uploads/2010/03/islamitischonderwijsinnederland.pdf> (geraadpleegd op 21/04/2013)

<http://www.migrantenstudies.nl/wp-content/uploads/MS-2010-NR1-P21-40.pdf> (geraadpleegd op 21/04/2013)

<http://www.shon.nl/cgi-oic/pagedb.exe/show?no=1&fromno=839> (geraadpleegd op 21/04/2013 en 23/04/2013)

<http://www.montessori.nl/48/basisonderwijs.html> (geraadpleegd op 23/04/2013)

<http://www.dalton.nl/html/ouders/> (geraadpleegd op 23/04/2013)

<http://www.jenaplan.nl/nl/introductie.html> (geraadpleegd op 25/04/2013)

<http://www.vrijescholen.nl/vereniging/vrijeschoolonderwijs-nederlandendaarbuiten.html>
(geraadpleegd op 25/04/2013)

<http://www.vrijescholen.nl/public/nl.vrijescholen/www/files/Identiteitsdocument/Digitale-versie---IDENTITEIT-VAN-DE-VRIJESCHOOL.pdf> (geraadpleegd op 25/04/2013)

<http://www.ogo-academie.nl/over-ogo/scholenlijst> (geraadpleegd op 12/05/2013)

<http://www.expertisecentrumego.nl/netwerken/> (geraadpleegd op 12/05/2013)

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/basisonderwijs/vraag-en-antwoord/wat-is-particulier-onderwijs.html> (geraadpleegd op 20/04/2013)

<http://www.onderwijsinspectie.nl/organisatie/Historie> (geraadpleegd op 10/05/2013)

http://tkrtp.owinsp.nl/schoolwijzer/zoek_scholen (geraadpleegd op 10/05/2013)

<http://www.besturenraad.nl/content/historie> (geraadpleegd op 19/05/2013)

<http://www.besturenraad.nl/content/christelijke-identiteit> (geraadpleegd op 19/05/2013)

Overige bronnen

- Schoolgidsen van de basisscholen school 1, 2, 3 en 4
- Gesprekken met directie en leerkrachten van deze basisscholen

Bijlagen

Bijlage 1	Tabel uit onderzoek Hoppenbrouwers
Bijlage 2	Overzicht factoren hoofdstuk 4
Bijlage 3	Enquête
Bijlage 4	Overzicht gemiddelde waardering schooleigenschappen
Bijlage 5	Overzicht gemiddelde waardering per school
Bijlage 6	Overzicht oriëntatie op de schooleigenschappen
Bijlage 7	Screenshots website pagina's
Bijlage 8	Terugkoppeling resultaten school 1
Bijlage 9	Terugkoppeling resultaten school 2
Bijlage 10	Terugkoppeling resultaten school 3

Bijlage 1

	Harrison (2005)	Oplatka, Hemsley-Brown (2004)	Raywid (1993)	West, Palsson (1988)	Collins, Snell (2000)	Hoxby (1998)	Busset (1998)	Harvey (1996)	McNally (1999)	Mizala, Romaguera (2000)	Scheieder et al (1997)	Greene (2001)	Ladd, Fiske (2001)	Teske, Scheiner (2001)	Gorard (1998)	Hoxby (2002)	Abdulkadrioglu, Sonmez (2003)
Studieresultaten ⁵⁵ (12)	x	x	x		x	x	x	x	x			x	x	x	x		
Etniciteit (11)	x		x	x		x		x	x		x	x	x	x			x
Kunde leraar ⁵⁶ (11)	x	x	x				x	x	x	x	x	x		x		x	
Sociale situatie ⁵⁷ (10)	x		x				x	x	x	x		x	x	x		x	
Toegankelijkheid ⁵⁸ (8)					x		x	x	x	x			x	x			x
Atmosfeer (7)	x						x	x	x		x	x			x		
Klassengrootte ⁵⁹ (6)	x			x			x		x	x					x		
Verhalen (6)	x	x			x		x	x			x						
Veiligheid (5)	x				x							x		x	x		
Faciliteiten (5)		x				x	x							x	x		
Bekendheid (4)	x	x			x				x								
Type school ⁶⁰ (4)	x			x		x				x							
Ander kind leerling (4)					x		x	x									x
Hygiëne (3)					x		x	x									
Advies van anderen (2)					x						x						

Bron: Hoppenbrouwers, C. *Onderzoek naar het besluitvormingsproces van ouders van basisschoolleerlingen.* (blz. 24)

⁵⁵ Hierin zijn opgenomen de schoolresultaten en de professionaliteit en de zwaarte van het curriculum.

⁵⁶ Hiermee verbonden is de ervaring van de leraar. Het credo is altijd: hoe ervarener, hoe beter.

⁵⁷ Hierbij kan gedacht worden aan de sociale vaardigheden van de leerkrachten en de openheid van de school.

⁵⁸ Met toegankelijkheid wordt hier bedoeld hoe makkelijk de school te bereiken is: dus de afstand en de ligging.

⁵⁹ Vaak werd in de artikelen het teacher/pupil-ratio genoemd; hoeveel leraren per leerling, dit komt op hetzelfde neer.

⁶⁰ In bijvoorbeeld Amerika was dit vaak privé of openbaar, in Nederland moet gedacht worden aan openbaar onderwijs versus basisscholen met een godsdienstige grondslag.

Bijlage 2

Factoren uit de literatuur Hoppenbrouwers	Factoren uit de enquête Hoppenbrouwers	Enquête Sociaal Cultureel Planbureau	Eigen onderzoek
Studieresultaten	Lesprogramma	Goede voorbereiding vervolgonderwijs Veel aandacht voor leerprestaties	Lesprogramma Goede voorbereiding vervolgonderwijs
Etniciteit	Etnische verhoudingen binnen de school	Aanwezigheid van kinderen met eenzelfde achtergrond	Aanwezigheid van kinderen met eenzelfde achtergrond
Kunde leraar	Kennis van de leraren		Ervaring leerkrachten Sociale vaardigheden leerkrachten
Sociale situatie	Het omgaan met problemen Bereikbaarheid van de medewerkers		Manier omgaan met problemen
Toegankelijkheid	Toegankelijkheid (bv. goede toegangsweg) Nabijheid van een kinderopvang	Lopen bereikbaar	Ligging van de school
Atmosfeer	Sfeer in de school	Goede sfeer	Sfeer in de school
Klassengrootte	Omvang van de klassen		Omvang klassen
Verhalen	Verschijsing in de (lokale) media		-
Veiligheid	Veiligheid in en om de school	Veilige buurt	Veiligheid in en om de school
Faciliteiten	Faciliteiten in de school (bv. computer)	Moderne leermiddelen (ICT)	Faciliteiten in de school (bijvoorbeeld computers)
Bekendheid		Goede naam van de school	Reputatie van de school
Type school	Het soort school (openbaar, katholiek)	Aansluiting bij geloof of levensbeschouwing	Christelijke identiteit van de school
Andere leerling	U heeft er al een kind		Ander kind op de school Zelf op de school gezeten
Hygiëne	Hygiëne in en om de school	Schoon en goed onderhouden gebouw	Hygiëne in en om de school
Advies van anderen	Advies wat anderen u geven		
Overig	Georganiseerde activiteiten Kunde van het bestuur	Veel aandacht voor sociale vaardigheden Naar de zin van het kind Aanpak past bij het kind Veel aandacht voor leer- en gedragsproblemen Aansluiten bij opvoeding thuis Veel aandacht creatieve vakken Overblijfsvoorzieningen Bezocht door vriend(innet)jes Bezocht door kinderen uit de buurt Veel aandacht voor hoogbegaafde kinderen	Aandacht voor sociale vaardigheden Onderwijs sluit aan bij opvoeding thuis Aanpak past bij het kind Bezocht door kinderen uit de buurt Kunde van het bestuur

Bijlage 3

Beste ouders/verzorgers,

Uw kind zit op dit moment in groep 1 en u heeft dus vorig schooljaar de keuze gemaakt voor de basisschool van uw kind. Via deze vragenlijst wil ik informatie verzamelen over deze keuze.

Mijn naam is Nathalie Bevers en ik ben student leraar basisonderwijs aan de Stenden Hogeschool in Leeuwarden. Ik zit momenteel in mijn laatste studiejaar en om af te studeren ben ik onder andere bezig met het doen van een onderzoek.

Dit onderzoek gaat over de keuze van ouders voor een basisschool. Ik doe dit onderzoek op vier basisscholen van Noventa. Ik wil graag weten om welke redenen u voor één van deze basisscholen heeft gekozen en vraag u daarom bijgevoegde vragenlijst in te vullen. Het invullen kost u ongeveer 5 minuten en helpt mij enorm met mijn onderzoek.

Om de anonimiteit van uw ingevulde antwoorden te garanderen, kunt u de ingevulde vragenlijst in de bijgevoegde envelop inleveren bij de leerkracht van groep 1. De resultaten zullen alleen kenbaar worden gemaakt aan mijn onderzoekbegeleiders en de directie van de basisschool waar uw kinderen op zitten. Wilt u deze vragenlijst uiterlijk dinsdag 4 juni weer inleveren?

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u een e-mail sturen naar nathalie.bevers@student.stenden.com.

Alvast bedankt voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

Nathalie Bevers
Student Stenden Hogeschool Leeuwarden

1. Wat is de naam van de basisschool van uw kind(eren)?

- School 1
- School 2
- School 3
- School 4

2. Woont u in dezelfde plaats als waar de basisschool staat?

- Ja
- Nee

3. Op welke manier heeft u informatie verzameld over de school? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Schoolgids
- Open dag bezocht
- Website van de school
- Onderwijsinspectie
- Gesprekken met andere ouders
- Overig, namelijk: _____

4. Hieronder staan eigenschappen van een basisschool die van invloed kunnen zijn op de keuze. Wilt u het cijfer omcirkelen dat aangeeft in hoeverre deze eigenschap voor u belangrijk is geweest?

Onderaan kunt u eventueel nog eigenschappen invullen, die wel van invloed zijn geweest, maar niet worden genoemd.

1 = helemaal niet belangrijk, 2 = niet belangrijk, 3 = niet onbelangrijk/niet belangrijk, 4 = belangrijk, 5 = heel erg belangrijk

Lesprogramma (vakken en niveau)	1	2	3	4	5
Goede voorbereiding vervolgonderwijs	1	2	3	4	5
Werkervaring leerkrachten	1	2	3	4	5
Manier van omgaan met problemen	1	2	3	4	5
Ligging van de school	1	2	3	4	5
Aantal leerlingen per klas	1	2	3	4	5
Veiligheid in en om de school	1	2	3	4	5
Faciliteiten in de school (bv. computers)	1	2	3	4	5
Reputatie van de school	1	2	3	4	5
Christelijke identiteit	1	2	3	4	5
Hygiëne in en om de school	1	2	3	4	5
Aandacht voor sociale vaardigheden	1	2	3	4	5
Onderwijs sluit aan bij opvoeding thuis	1	2	3	4	5
Onderwijsmethode past bij uw kind	1	2	3	4	5
Aanwezigheid kinderen uit de buurt	1	2	3	4	5
Bekwaamheid directie	1	2	3	4	5
Sociale vaardigheden van de leerkracht(en)	1	2	3	4	5

Aanwezigheid van kinderen met een gelijke achtergrond	1	2	3	4	5
Zelf als kind op de school gezeten*	1	2	3	4	5
Ander kind uit uw gezin op de school*	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5
_____	1	2	3	4	5

5. Was er tijdens het zoeken naar informatie over de basisschool een eigenschap waar u speciaal naar heeft gekeken?

- Nee, er was voor mij niet één eigenschap speciaal of erg belangrijk.
- Ja, namelijk: (vul hier maximaal drie eigenschappen in die u belangrijk vond bij de oriëntatie)
  1. _____
  2. _____
  3. _____

6. Welke van de schooleigenschappen uit vraag 4 hebben uiteindelijk de doorslag gegeven voor de keuze voor deze basisschool? (vul hier uw top 3 in)

1. _____
2. _____
3. _____

7. Heeft u de keuze gemaakt voor de basisschool omdat de eigenschappen van de school belangrijk zijn voor u of omdat deze belangrijk zijn voor uw kind?

- Belangrijk voor uzelf
- Belangrijk voor zowel uzelf als uw kind
- Belangrijk voor uw kind

Dit waren alle vragen. Ik wil u hartelijk bedanken voor uw tijd en moeite. Als u nog opmerkingen of toelichting wil geven, dan kunt u deze hier invullen: _____

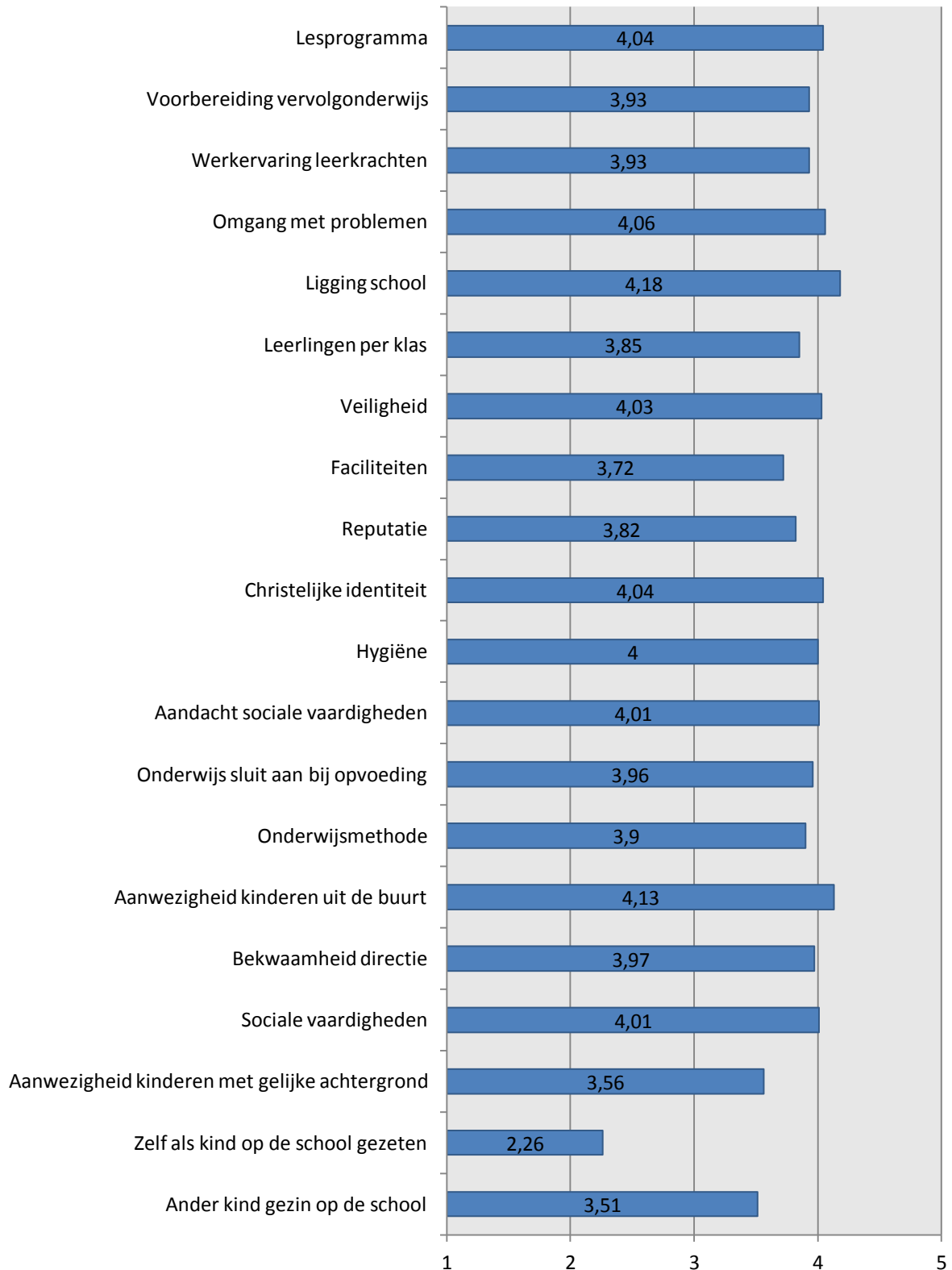

---

* Als dit niet bij u van toepassing is, kunt u deze leeglaten.

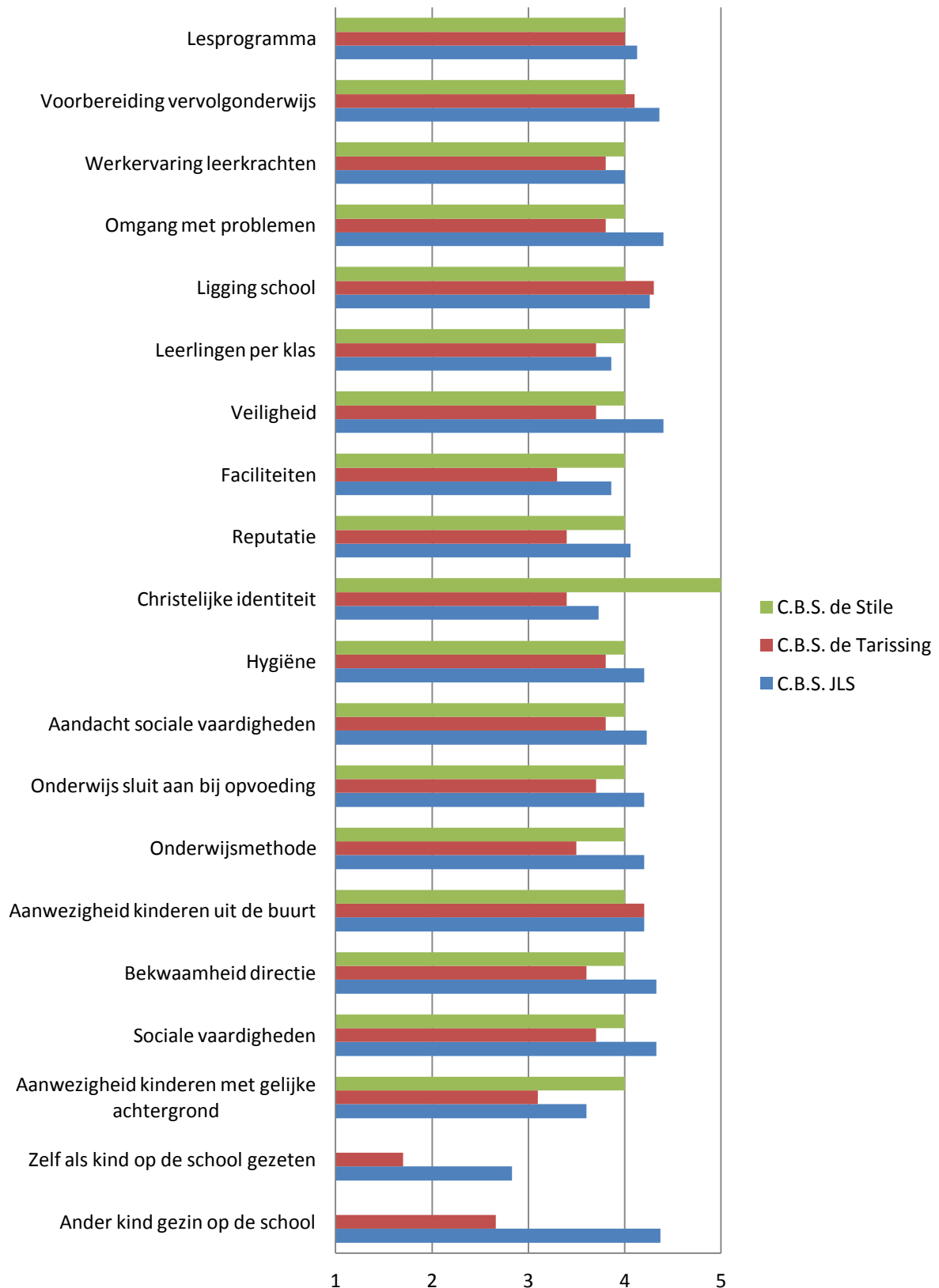
Bijlage 4

Gemiddelde waardering gegeven door de ouders van kinderen in groep van 1 van de drie basisscholen van Noventa.

Bijlage 5

Gemiddelde waardering gegeven door de ouders van kinderen in groep van 1 per basisschool.

Bijlage 6 Terugkoppeling resultaten school 1

In dit verslag kunt u de resultaten lezen van de enquêtes die zijn ingevuld van 22 juni tot 4 juni door ouders van kinderen in groep van uw school. Dit onderzoek is gedaan naar aanleiding van mijn onderzoek naar de keuze van een basisschool. Op uw school zijn 10 enquêtes uitgedeeld aan de ouders, hiervan is er 1 enquête ingevuld weer door mij ontvangen. Dit is een respons van 10%.

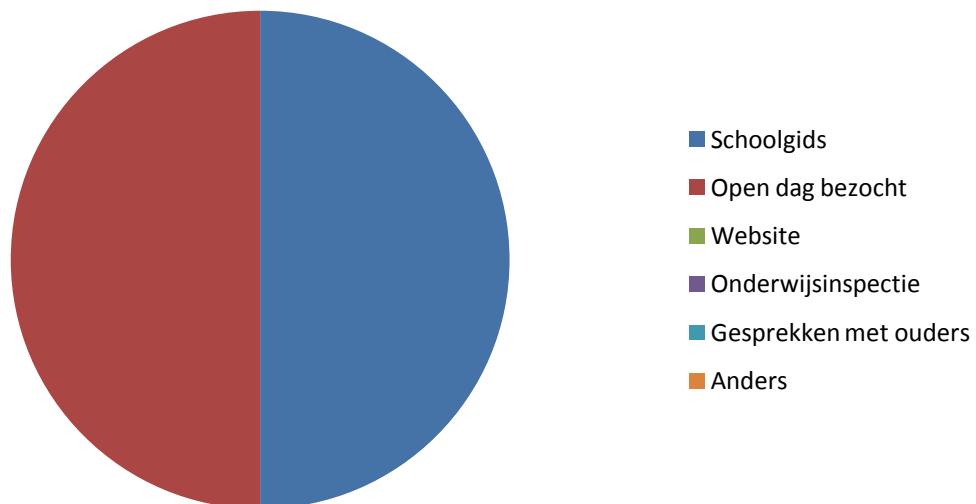
Ik bespreek de vragen en antwoorden uit de enquête die gaan over het oriënteren op de basisschool, de schooleigenschappen die belangrijk zijn geweest bij het kiezen voor een basisschool en welke schooleigenschappen uiteindelijk de doorslag hebben gegeven voor de basisschoolkeuze. In dit overzicht zijn enkel de antwoorden verwerkt uit de enquête die is ingeleverd op school 2.

| Oriëntatie

Op de vraag op welke manieren ouders informatie hebben verzameld over de school, konden de volgende antwoorden aangekruist worden (achter de antwoorden kunt u tussen de haakjes lezen hoe vaak het antwoord is genoemd door de ouder):

- Schoolgids (1)
- Open dag bezocht (1)
- Website van de school (0)
- Onderwijsinspectie (0)
- Gesprekken met andere ouders (0)
- Anders (0)

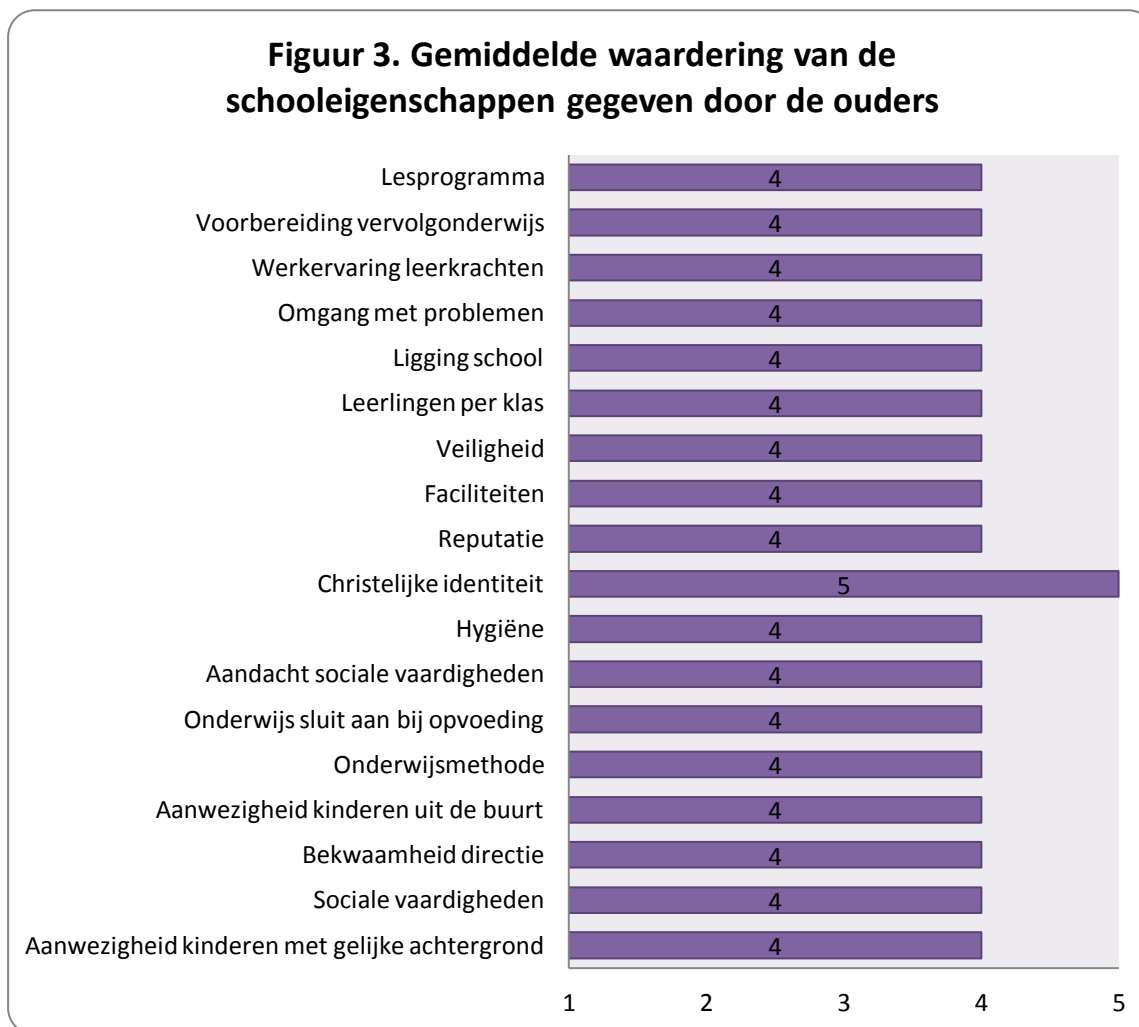
Figuur 1. Manieren waarop de ouders informatie hebben gezocht over de basisschool

Ouders konden in de enquête aangeven of er tijdens de oriëntatie een eigenschap was waar zij speciaal naar gekeken hebben. De respondent heeft aangegeven dat zij tijdens het zoeken naar informatie er speciaal is gekeken naar de christelijke identiteit van de school.

| Keuze voor de basisschool

In de enquête is ouders gevraagd in hoeverre bepaalde schooleigenschappen belangrijk waren bij de keuze voor een basisschool. De ouders konden over 20 schooleigenschappen een cijfer van 1 t/m 5 (1= helemaal niet belangrijk, 5= heel erg belangrijk) omcirkelen, om aan te geven in hoeverre deze belangrijk is geweest. Daarnaast ruimte om zelf eigenschappen aan de lijst toe te voegen, die niet zijn genoemd, maar mogelijk wel belangrijk zijn geweest voor de keuze van de basisschool. De respondent heeft aan de 20 genoemde schooleigenschappen, geen eigenschappen toegevoegd. In figuur 3 kunt u het gemiddelde cijfer lezen van de schooleigenschappen, gewaardeerd door de respondent.

Tevens is er aangegeven dat de christelijke identiteit ook de eigenschap is die de doorslag heeft gegeven bij de keuze.

Afsluitend wil ik u graag bedanken voor de mogelijkheid om dit onderzoek op uw school uit te voeren. Daarnaast wil ik u hartelijk bedanken voor uw volledige medewerking. Als u nog vragen of opmerkingen heeft over de resultaten van dit onderzoek, kunt u mij een e-mail sturen (n.bevers@noventa.nl) of bellen (0644171199).

Bijlage 9 Terugkoppeling resultaten school 2

In dit verslag kunt u de resultaten lezen van de enquêtes die zijn ingevuld van 22 juni tot 4 juni door ouders van kinderen in groep van uw school. Dit onderzoek is gedaan naar aanleiding van mijn onderzoek naar de keuze van een basisschool. Op uw school zijn 35 enquêtes uitgedeeld aan de ouders, hiervan zijn er 9 enquêtes ingevuld weer door mij ontvangen. Dit is een respons van 25,7%.

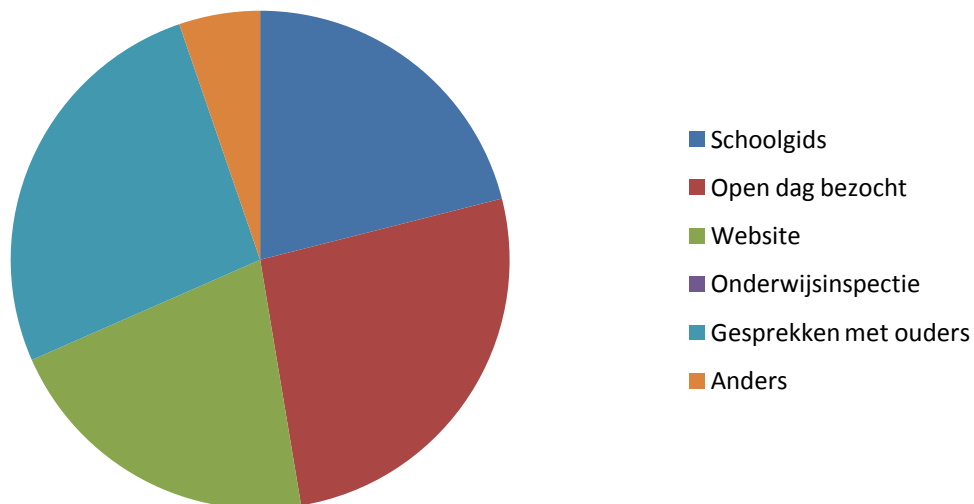
Ik bespreek de vragen en antwoorden uit de enquête die gaan over het oriënteren op de basisschool, de schooleigenschappen die belangrijk zijn geweest bij het kiezen voor een basisschool en welke schooleigenschappen uiteindelijk de doorslag hebben gegeven voor de basisschoolkeuze. In dit overzicht zijn enkel de antwoorden verwerkt uit de enquêtes die zijn ingeleverd op school 2.

| Oriëntatie

Op de vraag op welke manieren ouders informatie hebben verzameld over de school, konden de volgende antwoorden aangekruist worden (achter de antwoorden kunt u tussen de haakjes lezen hoe vaak het antwoord is genoemd door de ouders):

- Schoolgids (4)
- Open dag bezocht (5)
- Website van de school (4)
- Onderwijsinspectie (0)
- Gesprekken met andere ouders (5)
- Anders (1)

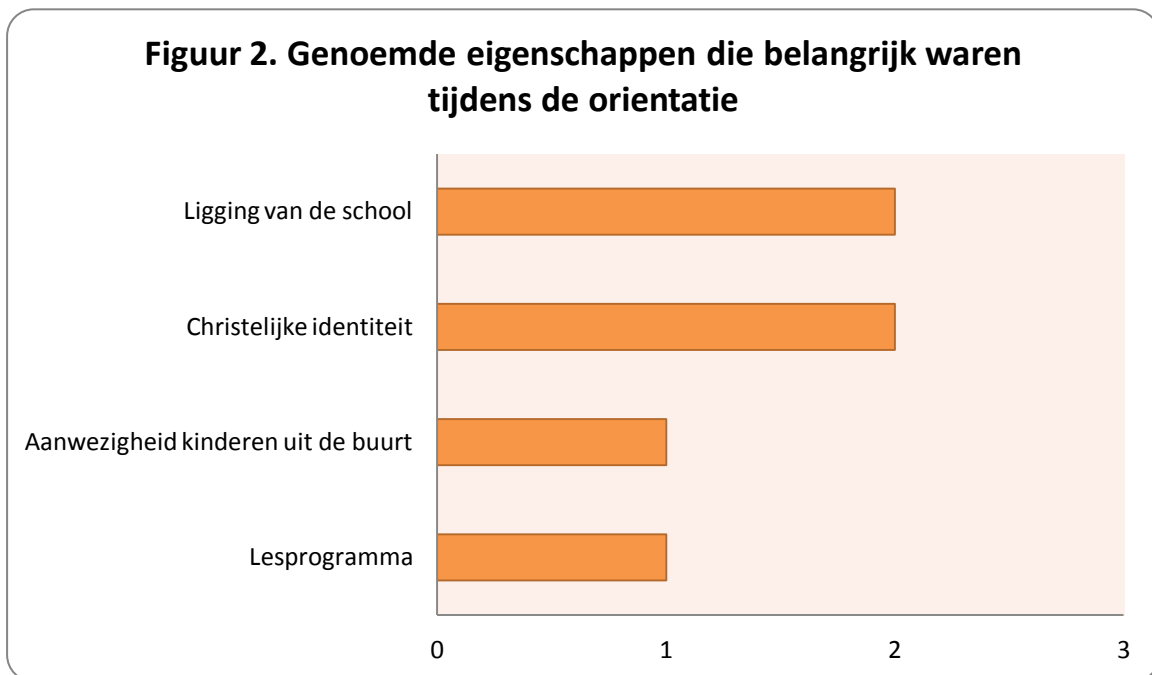
Figuur 1. Manieren waarop de ouders informatie hebben gezocht over de basisschool

Bij deze vraag konden er meerdere antwoorden worden aangekruist. De respondent die bij deze vraag het antwoord 'anders' heeft gegeven, heeft daarbij toegelicht informatie te hebben gezocht door een gesprek te voeren met de directie van de school.

Ouders konden in de enquête aangeven of er tijdens de oriëntatie een eigenschap was waar zij speciaal naar gekeken hebben. Van de 15 respondenten heeft 66,7% aangekruist dat er geen eigenschap was waar zij speciaal naar hebben gekeken. De overige 33,3% konden in het antwoord

van deze vraag maximaal drie eigenschappen invullen die zij belangrijk vonden tijdens de oriëntatie. In figuur 2 kunt u lezen welke eigenschappen zijn ingevuld en hoe vaak ze zijn genoemd door de respondenten.

| Keuze voor de basisschool

In de enquête is ouders gevraagd in hoeverre bepaalde schooleigenschappen belangrijk waren bij de keuze voor een basisschool. De ouders konden over 20 schooleigenschappen een cijfer van 1 t/m 5 (1= helemaal niet belangrijk, 5= heel erg belangrijk) omcirkelen, om aan te geven in hoeverre deze belangrijk is geweest. Daarnaast ruimte om zelf eigenschappen aan de lijst toe te voegen, die niet zijn genoemd, maar mogelijk wel belangrijk zijn geweest voor de keuze van de basisschool. Geen van de respondenten heeft aan de 20 genoemde schooleigenschappen, nog eigenschappen toegevoegd. In figuur 3 kunt u het gemiddelde cijfer lezen van de schooleigenschappen, gewaardeerd door de ouders.

Figuur 3. Gemiddelde waardering van de schooleigenschappen gegeven door de ouders

Van de schooleigenschappen in figuur 3 is ouders gevraagd welke hiervan de doorslag hebben gegeven bij de uiteindelijke schoolkeuze en deze in te vullen als een top 3. De volgende eigenschappen worden als eerste genoemd (tussen haakjes kunt u lezen hoe vaak de eigenschap is opgeschreven):

- Ligging (4)
- Reputatie van de school (1)
- Lesprogramma (1)
- Christelijk identiteit (1)
- Werkervaring leerkrachten (1)
- Aanwezigheid kinderen uit de buurt (1)

Daarnaast wordt op de tweede plaats het lesprogramma, en daarna de christelijke identiteit, het meest genoemd.

Afsluitend wil ik u graag bedanken voor de mogelijkheid om dit onderzoek op uw school uit te voeren. Daarnaast wil ik u hartelijk bedanken voor uw volledige medewerking. Als u nog vragen of opmerkingen heeft over de resultaten van dit onderzoek, kunt u mij een e-mail sturen (n.bevers@noventa.nl) of bellen (0644171199).

Bijlage 8 Terugkoppeling resultaten school 3

In dit verslag kunt u de resultaten lezen van de enquêtes die zijn ingevuld van 22 juni tot 4 juni door ouders van kinderen in groep 1 uit uw klas. Dit onderzoek is gedaan naar aanleiding van mijn onderzoek naar de keuze van een basisschool. In uw klas zijn 28 enquêtes uitgedeeld aan de ouders, hiervan zijn er 15 enquêtes ingevuld weer door mij ontvangen. Dit is een respons van 53,6%.

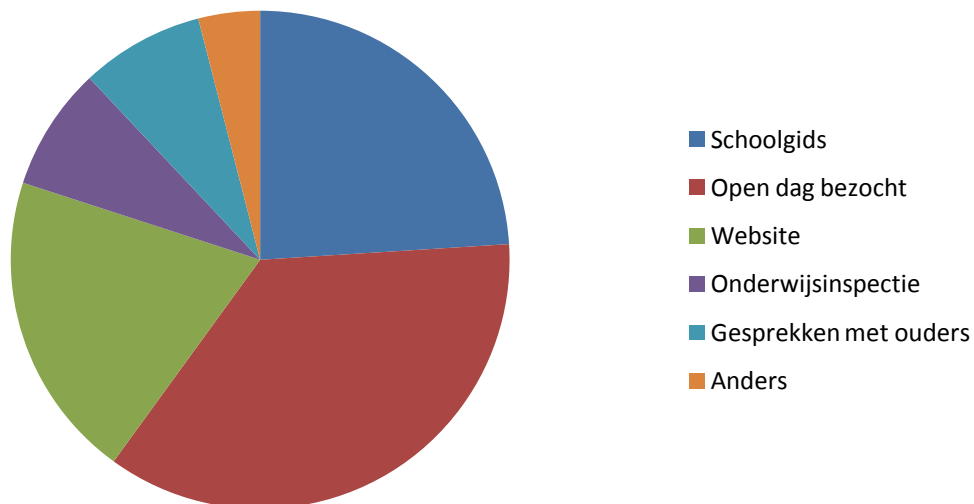
Ik bespreek de vragen en antwoorden uit de enquête die gaan over het oriënteren op de basisschool, de schooleigenschappen die belangrijk zijn geweest bij het kiezen voor een basisschool en welke schooleigenschappen uiteindelijk de doorslag hebben gegeven voor de basisschoolkeuze. In dit overzicht zijn enkel de antwoorden verwerkt uit de enquêtes ingeleverd op school 3.

| Oriëntatie

Op de vraag op welke manieren ouders informatie hebben verzameld over de school, konden de volgende antwoorden aangekruist worden (achter de antwoorden kunt u tussen de haakjes lezen hoe vaak het antwoord is genoemd door de ouders):

- Schoolgids (6)
- Open dag bezocht (9)
- Website van de school (5)
- Onderwijsinspectie (2)
- Gesprekken met andere ouders (5)
- Anders (1)

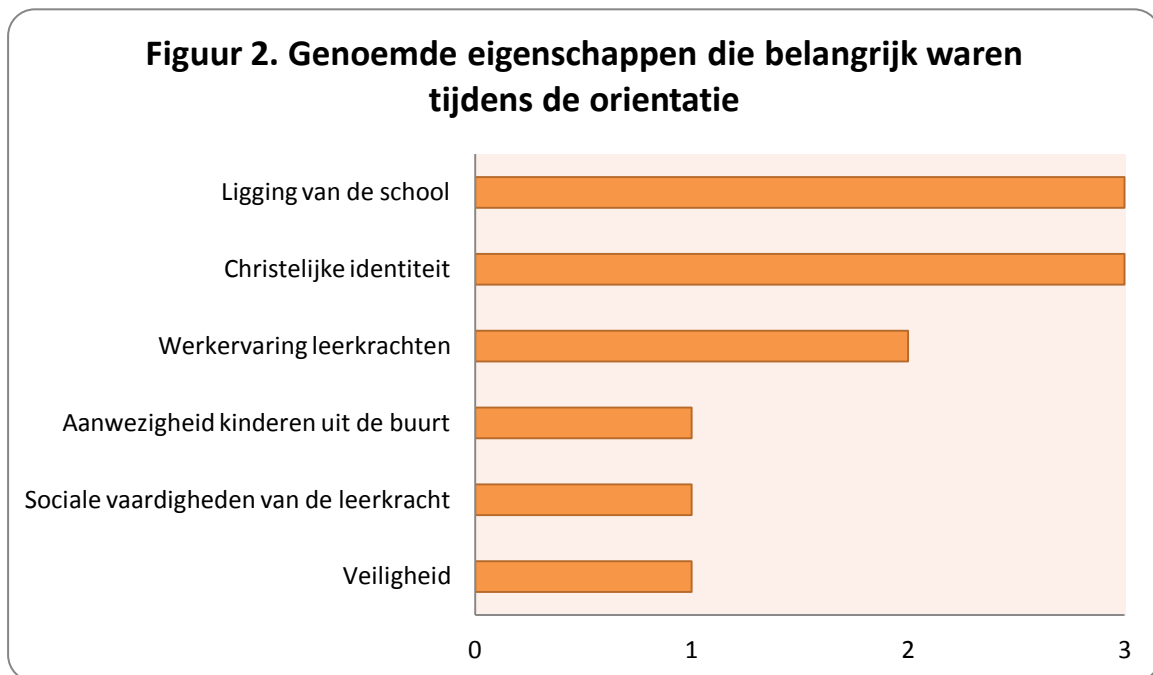
Figuur 1. Manieren waarop de ouders informatie hebben gezocht over de basisschool

Bij deze vraag konden er meerdere antwoorden worden aangekruist. De respondent die bij deze vraag het antwoord 'anders' heeft gegeven, heeft daarbij toegelicht niet op deze manieren informatie te zoeken, maar informatie heeft verkregen uit eigen ervaring.

Ouders konden in de enquête aangeven of er tijdens de oriëntatie een eigenschap was waar zij speciaal naar gekeken hebben. Van de 15 respondenten heeft 60% aangekruist dat er geen eigenschap was waar zij speciaal naar hebben gekeken. De overige 40% konden in het antwoord van

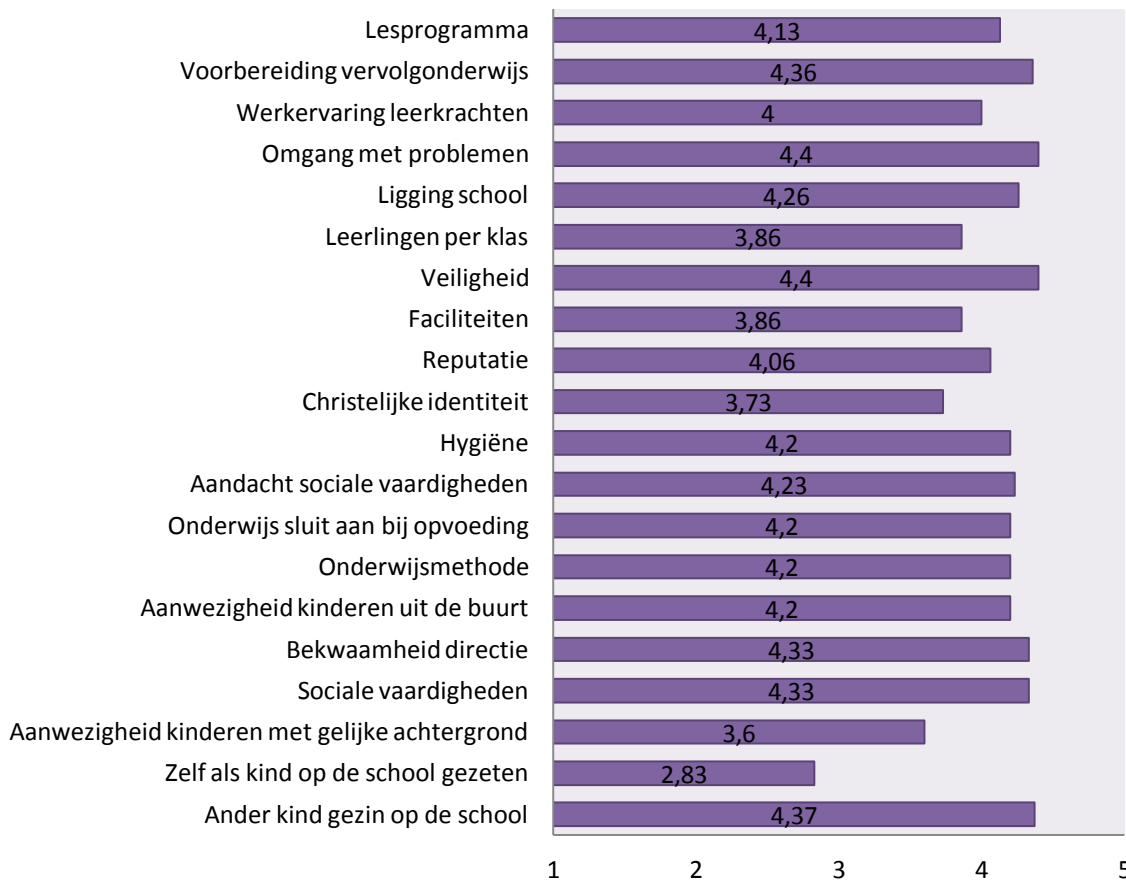
deze vraag maximaal drie eigenschappen invullen die zij belangrijk vonden tijdens de oriëntatie. In figuur 2 kunt u lezen welke eigenschappen zijn ingevuld en hoe vaak ze zijn genoemd door de respondenten.

| Keuze voor de basisschool

In de enquête is ouders gevraagd in hoeverre bepaalde schooleigenschappen belangrijk waren bij de keuze voor een basisschool. De ouders konden over 20 schooleigenschappen een cijfer van 1 t/m 5 (1= helemaal niet belangrijk, 5= heel erg belangrijk) omcirkelen, om aan te geven in hoeverre deze belangrijk is geweest. Daarnaast ruimte om zelf eigenschappen aan de lijst toe te voegen, die niet zijn genoemd, maar mogelijk wel belangrijk zijn geweest voor de keuze van de basisschool. Geen van de respondenten heeft aan de 20 genoemde schooleigenschappen, nog eigenschappen toegevoegd. In figuur 3 kunt u het gemiddelde cijfer lezen van de schooleigenschappen, gewaardeerd door de ouders uit uw klas.

Figuur 3. Gemiddelde waardering van de schooleigenschappen gegeven door de ouders

Van de schooleigenschappen in figuur 3 is ouders gevraagd welke hiervan de doorslag hebben gegeven bij de uiteindelijke schoolkeuze en deze in te vullen als een top 3. De volgende eigenschappen worden als eerste genoemd (tussen haakjes kunt u lezen hoe vaak de eigenschap is opgeschreven):

- Ligging (9)
- Aandacht sociale vaardigheden (1)
- Lesprogramma (1)
- Christelijk identiteit (1)
- Ander kind uit het gezin op de school (1)
- Onderwijs sluit aan bij de opvoeding thuis (1)

Daarnaast wordt op de tweede plaats de christelijke identiteit en de aanwezigheid van kinderen uit de buurt het meest genoemd.

Afsluitend wil ik u graag bedanken voor de mogelijkheid om dit onderzoek op uw school uit te voeren. Daarnaast wil ik u hartelijk bedanken voor uw volledige medewerking. Als u nog vragen of opmerkingen heeft over de resultaten van dit onderzoek, kunt u mij een e-mail sturen (n.bevers@noventa.nl) of bellen (0644171199).